

Glas PANEUR[★]PE

BROJ 38
LISTOPAD 2024. - RUJAN 2025.
GODINA XXX.

IMPRESUM

GLAVNI UREDNIK

Vanja Gavran

UREDNIŠTVO

Jasna Pavelić - Jureško

Mislav Barišić

Mislav Ježić

Nevenka Nekić

Pavao Nujić

Pavo Barišić

Trpimir Ježić

Željko Obad

TEKSTOVE PISALI

Doris Šimundić

Lucija Pranjić

Toni Ivkošić

Mislav Ježić

Ivan Pavić

Pavo Barišić

Vanja Gavran

FOTOGRAFIJE

Ana Božić

Božena Jurčić

Lucija Pranjić

Marija Kekez

Pavo Barišić

Vanja Gavran

Zvonimir Džoić

Ured predsjednika Vlade

Ured ministra obrane

Rumunjska paneuropska unija

Makedonska paneuropska unija

PRIJELOM I GRAFIČKA

OBRADA

Vanja Gavran

KOREKTURA

Pavo Barišić

SLIKA NA NASLOVNICI

Sudionici međunarodne
konferencije u Sinju

TISAK

Grafomark - Zagreb

NAKLADNIK

Hrvatska paneuropska unija

Jurišićeva 1A

10 000 Zagreb

Tel. +385 1 4813 435

+385 1 4813 451

E-mail: hpeu@hpeu.hr

www.hpeu.hr

Glas PANEUR⁺PE

BROJ 38
LISTOPAD 2024. - RUJAN 2025.
GODINA XXX.

HRVATSKA
PANEUROPSKA
UNIJA

2025.
ISSN BROJ: 1333 - 0780

SADRŽAJ

MEĐUNARODNE KONFERENCIJE

Europska unija treba još snažnije i glasnije zagovarati mir	6
Konferencijom o mladima obilježen Dan Europe.....	10

MEĐUNARODNI SKUPOVI

Makedonija je spremna za otvaranje pristupnih pregovora.....	14
O izvješću Maria Draghija na paneuropskoj konferenciji u Bukureštu.....	15
Novi predsjednik Međunarodne paneuropske unije.....	16
Programski govor predsjednika.....	17
Paneuropa – od vizije do pitanja opstanka.....	21
Ljudsko bratstvo i sestrinstvo u Novom Travniku.....	23
Europa naroda i kultura.....	24

TRIBINE

Stier: Američki utjecaj u svijetu slabi, ali nije nadomješten jačanjem utjecaja Europe.....	26
Mladi raspravljali o služenju vojnog roka.....	27
Empatija u zdravstvu i uloga palijativne skrbi.....	28
30 godina Washingtonskog sporazuma.....	28
Tribina o budućnosti Europe i predbožićno druženje.....	29
Ministar Anušić: „Hrvatski narod najviše vjeruje Hrvatskoj vojsci“	30
Rat u Ukrajini mora završiti pravednim mirom.....	32

DOGAĐAJI I AKTIVNOSTI

Predstavljena spomenica „Hrvatska paneuropska unija – trideset i tri godine rada“	34
Održana skupština Hrvatske paneuropske unije.....	36
U Zagrebu predstavljen zbornik o Franji Topiću.....	37
Predstavljena knjiga „Bečko-hrvatska filološka ishodišta“	38
Ministar Gordan Grlić Radman primio izaslanstvo Međunarodne i Hrvatske paneuropske unije.....	39
Posjet ravnatelja Zaklade Konrada Adenauera.....	39
Akademik Mislav Ježić dobio Nagradu za životno djelo „Iso Velikanović“	40
Novo vodstvo Mladeži Hrvatske paneuropske unije.....	41
Intervju Pave Barišića: Hrvatska mladež zna što je bilo i zato sam optimist!.....	42
U spomen profesoru Luki Tomaševiću – svećeniku, profesoru i znanstveniku.....	44
In Memoriam: Vesna Izaković.....	45

MEĐUNARODNE KONFERENCIJE

EUROPSKA UNIJA TREBA JOŠ SNAŽNIJE I GLASNIJE ZAGOVARATI MIR

Od 25. do 27. listopada 2024. u Splitu i Sinju održana je međunarodna konferencija „Misija Europe u svjetskom poretku mira“, u organizaciji Hrvatske paneuropske unije u suradnji s Međunarodnom paneuropskom unijom i Viteškim alkarskim društvom „Sinj“.

Konferencija je okupila predstavnike europskih institucija, diplomacije, akademske zajednice i civilnog društva iz brojnih europskih zemalja, koji su kroz niz panela raspravljali o ulozi Europe u očuvanju svjetskog mira, dijaloga i zajedništva.

Svečano otvaranje održano je u hotelu Dioklecijan u Splitu, uz pozdravne riječi predsjednika Hrvatske paneuropske unije Pave Barišića, predsjednika splitskog ogranka Ivana Pavića, ravnateljice ureda Zaklade Hanns Seidel Aleksandre Markić Boban, ravnatelja ureda Zaklade Konrad Adenauer za Hrvatsku i Sloveniju Holgera Haibacha, Stipe Čogelje, zamjenika župana Splitsko-dalmatinske županije, predsjednika Međunarodne paneuropske unije Alaina Terrenoirea te ministra vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordana Grlića Radmana, izaslanika predsjednika Vlade RH Andreja Plenkovića. Program je moderirao Vanja Gavran, glavni tajnik Hrvatske paneuropske unije.

U prvom tematskom bloku pod nazivom „Misija Europe u svjetskom poretku mira“ sudjelovali su: potpredsjednica Europske komisije Dubravka Šuica (video poruka), zastupnici u Europskom parlamentu Tomislav Sokol i Davor Ivo Stier (video poruka), veleposlanik Re-

publike Hrvatske u Albaniji Zlatko Kramarić te Mislav Ježić, počasni predsjednik Hrvatske paneuropske unije. Rasprava je bila usmjerena na globalne izazove europske sigurnosti, ulogu institucija EU u promicanju dijaloga te vrijednosti koje povezuju europske narode.

Drugog dana konferencija se nastavila u Sinju, u dvorani Muzeja Sinjske alke, gdje su sudionike pozdravili Pavo Barišić, predsjednik HPEU, Stipe Jukić, predsjednik Viteškog alkarskog društva „Sinj“, i Miro Bulj, gradonačelnik Sinja.

Usljedio je panel „Mladi o svjetskom poretku mira“, koji je moderirao Toni Ivkošić, član Mladeži Hrvatske paneuropske unije. Govornici su bili: Pavao Nujić, predsjednik Mladeži HPEU, Zvonimira Jakić, glavna tajnica Paneuropske unije Bosne i Hercegovine, te Radovan Ognjenović, predstavnik mladih Crnogorske paneuropske unije. Mladi su istaknuli važnost međukulturnog dijaloga i europske solidarnosti u suočavanju s globalnim krizama.

U trećem panelu, „Paneuropska unija o svjetskom poretku mira“, koji je moderirao Pavao Nujić, govorili su: Andrej Lepavcov, predsjednik Makedonske paneuropske unije, Gordana Đurović, predsjednica Crnogorske paneuropske unije, Rainhard Kloucek, predsjednik Austrijskog paneuropskog pokreta, Eric Champion, predsjednik Paneuropske unije Francuske, te Marcello Fracanzani, potpredsjednik Paneuropske unije Italije. Panel je potvrdio važnost jačanja suradnje između

nacionalnih organizacija u očuvanju mira i demokratskih vrijednosti Europe.

U završnom panelu, „Europska unija u svjetskom poretku mira“, moderator je bio Mislav Ježić, a govornici: Ihor Zhaloba, predsjednik Paneuropske unije Ukrajine, Franjo Topić, predsjednik Paneuropske unije Bosne i Hercegovine, Alexandru Nazare, predsjednik Rumunjske paneuropske unije, te Bernd Posselt, predsjednik Njemačke paneuropske unije.

Sudionici su naglasili kako je europsko jedinstvo ključno u suočavanju s izazovima rata, migracija i narušavanja međunarodnog prava.

Konferencija u Sinju završila je misom u bazilici Čudotvorne Gospe Sinjske koju je predvodio banjolučki biskup u miru mons. Franjo Komarica, kulturnim pro-

gramom i razgledavanjem Muzeja Sinjske alke, čime je istaknuta povezanost europskih vrijednosti s hrvatskom kulturnom i duhovnom tradicijom.

Završnog dana, u Splitu, održana je sjednica Predsjedništva Međunarodne paneuropske unije-

Pokrovitelji konferencije bili su Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Splitsko-dalmatinska županija i Grad Sinj, uz potporu Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva te zaklada Hanns Seidel, Konrad Adenauer i Robert Schuman.

Konferencija je, kako su istaknuli sudionici, pokazala da Europa mora ostati snaga mira, dijaloga i ljudskog dostojanstva — u skladu s vrijednostima koje Paneuropska unija promiče već više od stoljeća.

KONFERENCIJOM O MLADIMA OBILJEŽEN DAN EUROPE

U povodu 75. obljetnice Dana Europe i 80. obljetnice Dana pobjede održana je 9. svibnja 2025. u Zagrebu, u organizaciji Hrvatske paneuropske unije i Zaklade Hanns Seidel – Ured u Zagrebu, konferencija „Europa i mladi“.

Konferenciju je otvorio predsjednik Međunarodne i Hrvatske paneuropske unije, prof. dr. sc. Pavo Barišić. U svom govoru naglasio je ulogu mladih u europskom projektu: „Mladi doista mogu činiti čuda. Njemački pjesnik Goethe rekao je da treba biti mlad da bi se činile velike stvari. Oni donose entuzijizam, hrabrost i inovativnost koji su Europi potrebni više nego ikada.“ Osvrnuo se i na važnost podrške zemljama koje teže članstvu u EU, poručivši kako je paneuropski pokret pozvan ispuniti tu stratešku misiju. U tom je kontekstu istaknuo podršku Ukrajini i njezinoj težnji da postane dio ujedinjene Europe, naglašavajući da se europsko jedinstvo temelji na miru i suradnji, a ne na dominaciji.

Državni tajnik u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Zdenko Lucić, koji je na ovoj konferenciji bio izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića i ministra vanjskih i europskih poslova Gordana Grlića Radmana, istaknuo je kako Hrvatska koristi članstvo u EU za gospodarski napredak i jačanje međunarodnog položaja te potvrdio nastavak potpore proširenju EU: „Mladi su nezaobilazan čimbe-

nik europske budućnosti, a Dan Europe treba shvatiti kao svakodnevnu obvezu izgradnje boljeg zajedničkog doma.“

U ime Zaklade Hanns Seidel, dugogodišnjeg partnera Paneuropske unije, prisutnima su se obratili dr. sc. Klaus Fiesinger i mr. sc. Aleksandra Markić Boban.

Fiesinger je pohvalio višegodišnju suradnju, naglašavajući kako su kršćanski humanizam i zajedničke vrijednosti temelj snažnog partnerstva. I on je istaknuo važnost ulaganja u mlade pozivajući sve da osnažuju i promoviraju projekte za mlade, „jer osnaživanje mladih predstavlja investiciju za budućnost“.

Markić Boban podsjetila je da ove godine obilježavamo i 75. obljetnicu Schumanove deklaracije, temelja današnje Europske unije. „Mladi s kojima surađujemo svjesni su prednosti koje nudi Europska unija i znaju ih iskoristiti. Na njima je odgovornost da je dalje obnavljaju“, poručila te je spomenula istraživanje Eurobarometra iz veljače ove godine koje je pokazalo da 61 posto mladih optimistično gleda na budućnost Europske unije.

Europska povjerenica za Mediteran, Dubravka Šuica, obratila se putem video poruke naglasivši važnost uključivanja mladih u sve razine oblikovanja politika. Posebno je istaknula ulogu programa Erasmus+ i nove inicijative za povezivanje sveučilišta na području Mediterana. „Uvijek sam se zalagala i danas se zalažem

da mladi budu u središtu naših politika od lokalne do europske razine. Zato ponosno najavljujem povezivanje sveučilišta na Mediteranu“, kazala je Šuica.

Predsjednik Mladeži Hrvatske paneuropske unije dr. sc. Pavao Nujić, naglasio je važnost društvene brige za mlade i ukazao na izazove demografije, imigracija i stambene neovisnosti: „Biti mlad u Europi danas znači nositi se sa suvremenim izazovima, ali i biti dio rješenja za budućnost“, kazao je Nujić ali se dotaknuo i pitanja agresije na Ukrajinu istaknuvši da trebamo biti povezani kao Europa.

Njemački veleposlanik u Republici Hrvatskoj Christian Hellbach poručio je da projekt europske integracije ne bi bio potpun bez mladih. „Trebalo bi nam biti stalo do naše djeve i unučadi. Želim da žive u blagostanju i sigurnosti. Upravo radi mladih trebamo ojačati Europu ističući potrebu za snažnijom europskom vanjskom i sigurnosnom politikom. „Optimizam je moguć ako uvidimo krize kao šanse za konsolidaciju europskog projekta“, zaključio je.

Europarlamentarac Davor Ivo Stier podsjetio je da je projekt ujedinjene Europe duboko ukorijenjen u europskoj civilizacijskoj ideji i kršćanskom humanizmu. Dodao je da se trenutno nalazimo pred povijesnim izazovima koji su ujedno i nove prilike za jačanje europskog projekta. „U vrijeme relativizma mladima trebamo pružiti čvrste vrijednosne oslonce, posebno sada kroz prizmu izbora novog Pape. Trebamo ih podsjetiti i

na to kako je nastala ideja ujedinjenje Europe“, kazao je Stier.

Pohvale mladima uputio je i akademik Mislav Ježić. „Svi se trebamo potruditi da privučemo što više mladih u Paneuropsku uniju na aktivnosti koje mogu biti vrlo sadržajne i poučne. Paneuropski pokret nije birokratski ni apstraktan, već životan, s globalnom perspektivom koja Europu postavlja kao ravnopravnog aktera“, kazao je Ježić prisjećajući se svog susreta s paneuropskim idejama.

Europarlamentarac Tomislav Sokol upozorio je pak na nisku razinu znanja mladih o EU, a oni od nje imaju najveću korist od obrazovanja do slobodne kretanja: „EU nudi brojne prilike – od mobilnosti, obrazovanja, priznavanja kvalifikacija do zdravstvene zaštite – no mladi ih trebaju prepoznati i cijeniti.“

Konferenciju je vodio glavni tajnik Hrvatske i Međunarodne paneuropske unije Vanja Gavran.

Na konferenciji su sudjelovali predstavnici javnog i političkog života, akademske zajednice i partnerskih organizacija, a među njima i posebna savjetnica ministra vanjskih i europskih poslova Vanda Babić Galić, veleposlanica Bosne i Hercegovine Elma Kovačević Bajtal, ravnatelj Zaklada Konrad Adenauer za Hrvatsku i Sloveniju Norbert Eschborn i mnogi drugi.

Organizaciju konferencije podržali su Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske i Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva.

MEĐUNARODNI SKUPOVI

MAKEDONIJA JE SPREMNA ZA OTVARANJE PRISTUPNIH PREGOVORA

Predsjednik Hrvatske paneuropske unije Pavo Barišić sudjelovao je na međunarodnoj konferenciji Makedonske paneuropske unije koja je održana 17. siječnja 2025. u Skoplju.

Neopravdan je jednostran pristup kojim se poriče pravo makedonskom narodu na vlastiti jezik i identitet te se tvrdi da je makedonska nacija stvorena umjetnim putem. Prema toj logici, može se postaviti pitanje: „Koji narod u Europi nije umjetan?“ Slijedeći takvu perspektivu, otvaraju se brojni sporovi između Austrije i Njemačke, Belgije i Nizozemske, Švedske i Norveške, a taj se popis može protegnuti još dublje u daleku prošlost. Pošaljimo snažnu i jasnu poruku: Sjeverna Makedonija je zrela i spremna država za brzo otvaranje pristupnih pregovora i za punopravno članstvo u EU. Sjeverna Makedonija može poslužiti kao uzor drugim zemljama u jugoistočnoj Europi, pokazujući da je put prema europskoj integraciji ostvariv, izjavio je predsjednik Hrvatske paneuropske unije i glavni tajnik Međunarodne paneuropske unije, Pavo Barišić, na međunarodnoj konferenciji „Poslovna diplomacija – način za rast gospodarstva i međunarodnu suradnju“.

Kako je napomenuo Barišić, program europskog ujedinenja Paneuropske unije okončao je takve besmislene sporove i omogućio EU da se etablira kao najuspješnija mirotvorna sila na svijetu više od sedam desetljeća. Prošlo je dva desetljeća, podsjetio je, otako je Sjeverna Makedonija dobila status kandidata za članstvo, no napredak je usporen zbog brojnih prepreka.

– Država je pokazala da se takve prepreke mogu prevladati održavanjem dobrosusjedskih odnosa. Građani ove zemlje riješili su dugotrajne sporove s Grčkom i vjerujemo da će isto postići i s Bugarskom. Ova konferencija je izvrsna prilika da se reafirmira nužnost jačanja i ubrzanja pregovora o članstvu Sjeverne Makedonije u EU. Građani ove zemlje to su zaslužili svojim značajnim doprinosom miru i stabilnosti u jugoistočnoj Europi. Jačanje europske sigurnosti i diplomacije u interesu je svih, a dobrodošlica Sjevernoj

Makedoniji u EU pridonijet će tom cilju. Podržimo proširenje EU tako što ćemo uključiti Sjevernu Makedoniju i, naravno, ostale zemlje Jugoistoka Europe koje teže miru i stabilnosti. Danas ovdje vidim paneuropske prijatelje iz Bugarske i nadam se da će oni pomoći i olakšati pronalazak rješenja za ovaj neobjašnjivi spor – istaknuo je Barišić.

Barišić je prethodno prenio i poruku predsjednika Međunarodne paneuropske unije, Alaina Terrenoira.

– Tko bi mogao razumjeti da je Slovenija, bivša jugoslavenska republika, punopravna članica EU više od 20 godina, dok Sjeverna Makedonija, još jedna takva republika iz iste federacije, još uvijek čeka na prijem? Paneuropska unija smatra da je to neshvatljivo i neprihvatljivo, jednako kao što ne može prihvatiti da i druge zemlje kandidatkinje iz JIE ostaju u čekaonici EU. U vrijeme rastućih globalnih prijetnji, Europa mora djelovati kao sila i zaštititi svoje legitimne interese koji su od temeljne važnosti za njezinu neovisnost. To je, također, razlog zašto EU mora reformirati svoje institucije kako bi postigla istinski demokratsko, učinkovito i odgovorno upravljanje – naglasio je Barišić.

Glavni tajnik Međunarodne paneuropske unije pohvalio je zemlju zbog ambiciozne i proaktivne diplomacije posvećene napretku eurointegracijskog procesa.

Kako poslovanje i diplomacija mogu pomoći jedni drugima te koliko je infrastruktura važna za postizanje tog cilja, pitanja su u fokusu današnje međunarodne konferencije koja se održava u Ministarstvu vanjskih poslova i vanjske trgovine u Skoplju. Uz Barišića, uvodna obraćanja imali su i veleposlanik Andrej Lepavcovi, predsjednik Paneuropske unije Makedonije, ministar vanjskih poslova i vanjske trgovine Timčo Mucunski, potpredsjednik Vlade i ministar prometa Aleksandar Nikoloski, kao i Karlo Ressler, zastupnik u Europskom parlamentu i predsjednik Zajedničkog parlamentarnog odbora EU – Sjeverna Makedonija.

Izvor: kurir.mk

O IZVJEŠĆU MARIA DRAGHIJA NA PANEUROPSKOJ KONFERENCIJI U BUKUREŠTU

U Bukureštu je 1. veljače 2025. održana međunarodna konferencija Rumunjske paneuropske unije. Više od 100 sudionika iz deset europskih zemalja raspravljalo je o izvješću o konkurentnosti EU-a koje je krajem prošle godine predstavio Mario Draghi.

Među govornicima bili su predsjednik Međunarodne paneuropske unije Alain Terrenoire, predsjednik Hrvatske paneuropske unije Pavo Barišić, glavni tajnik Vanja Gavran, predsjednik Paneuropske unije Rumunjske Alexandru Nazare, predsjednik Makedonske paneuropske unije Andrej Lepavcov, predsjednik Austrijskog paneuropskog pokreta Rainhard Kloucek, predsjednik Paneuropske unije Ukrajine Ihor Zhaloba, predsjednik Paneuropske unije Kosova Arber Prenaj, predsjednik Paneuropske unije Francuske Eric Champion te mnogi drugi.

Pavo Barišić u svom se izlaganju osvrnuo na dio Draghijeva izvješća koji se odnosi na jačanje upravljanja unutar EU-a. Istaknuo je kako je ključno jačati upravljačke strukture kako bi Unija mogla adekvatno odgovoriti na transnacionalne izazove poput energetske samodostatnosti, gospodarskih nejednakosti, migracija, digitalizacije i klimatskih promjena. „Draghijevo izvješće naglašava nužnost veće institucionalne agilnosti, odgovornosti i demokratske legitimnosti, uz smanjenje birokratskih neučinkovitosti“, rekao je Barišić. Također je naglasio da politika mora preuzeti odgovornost za donošenje ključnih

odluka, osobito u kontekstu energetske neovisnosti EU-a. „Uravnoteženje državnog suvereniteta i učinkovitog donošenja odluka ključno je za bolju koheziju i operativnost Unije, dok je efikasnija suradnja među državama članicama, uz poštovanje kulturnih i regionalnih razlika, neophodna za globalnu konkurentnost i tehnološki napredak“, zaključio je.

Vanja Gavran, referirajući se na članak profesora Katoličkog sveučilišta u Zagrebu Odilona-Gbènoukpoa Singboa, osvrnuo se na razvoj umjetne inteligencije, koja je također obrađena u Draghijevom izvješću. U svom izlaganju dotaknuo se etičkih aspekata razvoja umjetne inteligencije i stavova Katoličke crkve o toj temi. „Papa Franjo znakovito je upozorio da suvremeni tehnološki razvoj stvara opasnost da čovjek postane podložan logici strojeva koji odlučuju o njegovoj vrijednosti. Ovaj obrat, kako ističe Papa, može dovesti do ozbiljnih posljedica: stroj ne samo da upravlja samim sobom, već na kraju može upravljati i čovjekom, što ljudski razum svodi na racionalnost odvojenu od moralnih posljedica“, rekao je Gavran.

Uz službeni dio konferencije, svečano je otvoren i novi ured Paneuropske unije Rumunjske. Također, na radnom sastanku razgovaralo se o budućim aktivnostima organizacije, uključujući pripreme za Skupštinu Međunarodne paneuropske unije, koja će se održati u Strasbourgu od 14. do 16. veljače 2025. godine, kao i o prijedlozima za rebranding Paneuropske unije.

NOVI PREDSJEDNIK MEĐUNARODNE PANEUROPske UNIJE

Na Općoj skupštini Međunarodne paneuropske unije, koja je održana 14. i 15. veljače 2025. u Europskom parlamentu u Strasbourgu, za novog predsjednika izabran je Pavo Barišić. U radu Opće skupštine sudjelovalo je više od 200 izaslanika 30 paneuropskih organizacija članica iz 21 zemlje diljem Europe.

Barišić je četvrti predsjednik Paneuropske unije, najstarijega pokreta za ujedinjenu i snažnu Europu, od osnivanja 1922.

„Počasćen sam što preuzimam dužnost predsjednika Međunarodne paneuropske unije. Ovo povjerenje obvezuje me na predan rad u službi naših zajedničkih ideala – slobode, mirotvornosti, solidarnosti i demokracije. U suradnji sa svima vama, nastojat ću opravdati očekivanja naše paneuropske obitelji i pridonijeti jačanju i širenju pokreta“, poručio je Barišić u svome govoru.

Kazao je kako će osobit naglasak u svom mandatu staviti na jačanje postojećih organizacija, oživljavanje paneuropskoga duha te uključivanje mladih. Naglasio je da „svaka generacija mora iznova graditi i učvršćivati paneuropsku viziju slijedeći izvornu paneuropsku ideju zajedništva europskih naroda i država“. Istaknuo je nužnost proširenja Europske unije na Jugoistočnu Europu, a podsjetio je i na obvezu pružanja potpore Ukrajini, Moldaviji i drugim zemljama koje žele i za slušuju biti dio europske obitelji.

Barišić je zahvalio svom prethodniku Alainu Terrenoireu na predanom radu. Podsjetio je na važnu ulogu osnivača Paneuropske unije, Richarda Coudenhove-

ve-Kalergija, čija je vizija ujedinjene Europe, unatoč izazovima, na kraju ostvarena te dugogodišnjega predsjednika Otta von Habsburga i svih istaknutih pojedinaca koji su oblikovali paneuropsku misiju.

„Moja je misija nastaviti viziju Paneurope kao pokretačke snage ujedinjene, slobodne i solidarne Europe. Europa se danas suočava s ozbiljnim izazovima – ratnim sukobima, prijetnjama slobodi, ekonomskim i političkim nesigurnostima. Ključno je jačati zajedničku europsku vanjsku politiku i obrambene kapacitete kako bismo osigurali sigurnu i prosperitetnu Europu“, poručio je novi predsjednik.

Dosadašnji predsjednik Alain Terrenoire imenovan je počasnim predsjednikom organizacije.

Na Općoj skupštini govorili su i hrvatski zastupnici u Europskom parlamentu i dopredsjednici Hrvatske paneuropske unije, Davor Ivo Stier i Karlo Ressler.

Kao najstariji pokret za europsko jedinstvo, Paneuropska unija kontinuirano naglašava važnost mira, ljudskih prava i zajedničkih vrijednosti koje povezuju narode i države Europe. Paneuropska unija danas ima jednu od ključnih uloga u promicanju jedinstva, demokracije i europskog zajedništva, ostajući vjerna svojoj stoljetnoj misiji.

Odabir Pave Barišića kao predsjednika Paneuropske unije potvrda je njegova dugogodišnjega rada, promicanja, učvršćivanja i ostvarivanja temeljnih europskih vrijednosti i ideja

PROGRAMSKI GOVOR PREDSJEDNIKA

Kada je Paneuropska unija nastajala, preustrojavao se svjetski poredak. Richard Coudenhove-Kalergi dalekovidno je zaključio da će Europa nestati s međunarodne političke pozornice, ako se ne ujedini. Nije nestala, nego se ujedinila. Paneuropska se vizija ostvaruje nakon Drugoga svjetskog rata. Naš je kontinent doživio veliki uzlet u proteklih sedam i pol desetljeća.

No ujedinjavanje nije dovršeno. Pred Europom i svijetom otvara se novo preuređenje svijeta. Centripetalne sile prijete novim ratovima i imperijalnim prekranjima europskih granica. Uz vanjske prijetnje ima i onih koji iznutra nagrizaju europsku integraciju.

U nakani da uskladimo zajedničko djelovanje s potrebama vremena i suprotstavimo se izazovima, potrebno je pravilno dijagnosticirati stanje u kojemu se nalazimo. U izlaganju ću ocrtati nekoliko smjernica za paneuropsko djelovanje u budućnosti polazeći od usporedbe sadašnjosti s paneuropskim počecima.

Europa u novom direktoriju svijeta

Kako će izgledati i kakvo će mjesto zauzeti Europa u poretku svijeta za koji se pred našim očima odvija užarena borba, ovisi o više činitelja. S jedne strane utječu gospodarska, tehnološka i inovativna nadmetanja. No, s druge strane, poredak svijeta oblikuje se ponajviše pod utjecajem ratnih zbivanja. Tijekom povijesti najčešće su ratovi narušavali geopolitičku konstelaciju odnosa među silama. Na žalost, ratovi nisu prošlost nego se razbuktavaju u Europi i bliskom susjedstvu – od Ukrajine do Bliskoga istoka.

Postojeći je mirovni poredak začat na konferencijama u Teheranu 1943. i Jalti 1945. Potvrđen je u San Franciscu iste godine. Donekle je modificiran urušavanjem Sovjetskoga Saveza i jaltске blokovske podjele Europe u Pax Americana. No iz temelja je doveden u pitanje imperijalnim osvajanjima i invazijama velesila. Uzdrmana je mirovna statika. Zato je Paneuropska unija u travnju 2024. s Opće skupštine u Parizu uputila opominuću poruku da je potrebno tražiti efikasnije djelovanje Ujedinjenih naroda i njezinih tijela.

Ključni test međunarodnih odnosa polaže se na pitanju Ukrajine. Nužno je što prije zaustaviti agresiju na članicu Ujedinjenih naroda i prekinuti besmisleni rat. Pri tom valja postići pravedan mir. Ne smije se dopustiti nagrađivanje ruskoga agresora. Takav presedan otvorio bi Pandorinu kutiju invazija na druge zemlje. Europa se mora zauzeti za jamstvo pravednoga mira u Ukrajini. Riječ je o borbi za europske vrijednosti, demokraciju i ljudska prava. Ukrajina je simbol pravednoga otpora i treba što prije naći mjesto u obitelji slobodnih naroda.

U tektonskim poremećajima sve vidljivije slabi multilateralna politika. Globalni procesi otvaranja tržišta i neograničene razmjene zaokreću se prema carinskim ograničenjima i protekcionizmu. Paneuropski pokret od početka je bio na čelu snaga otpora kako carinskim barijerama tako i nasilnom prekrajanju granica i agresijama. Težnja za uspostavom reda naravna je ljudska potreba. Um, logos, omogućuje čovjeku da u vlastitom životu i društvu uspostavi red. Pravo je izraz poretka u pravednosti koji omogućuje život ljudi u zajednici u znaku mira. Poimajući pravo kao temelj reda u državnom životu, paneuropska mirotvorna filozofija teži pravni red primijeniti i na funkcioniranje međunarodnih odnosa.

Politički realizam

Kada je riječ o međunarodnoj politici, razlikuju se u Kosnovi dva suprotstavljena pristupa. Vododijelnicu čini ključno pitanje o tome što primarno određuje političke smjerove i utječe na ustroj odnosa. Jesu li to puki interesi i zadani činitelji moći? Ili smjerokaz daju idejne odrednice, ćudoredne vrjednote i pravna načela? Što povezuje u savezništva i razdjeljuje u neprijateljske tabore?

Politički realisti i pragmatici izjašnjavaju se za prvo. Rodonačelnik kovanice „Realpolitik“, Ludwig von Rochau, sažeo je njezino geslo u prisposobu koja glasi: „Zakon moći upravlja svijetom država kao što zakon gravitacije upravlja fizikalnim svijetom“.

Tijekom povijesti u raznim pojavama mogu se susresti politički realisti koji teže vlastito djelovanje izuzeti iz pravnih okvira. Prilagođuju pravednost zadanom stanju i priznaju veća prava jakima. Trude se dokazati da je politika izraz stvarne moći. Tako su pravednost obrazlagali sofisti od Trazimaha i Kalikla. Slično su politiku tumačili Machiavelli i Hobbes. Politiku sile primjenjivali su Metternich, Palmerston i Bismarck. Na toj su crti bliski realisti međunarodne politike poput Henryja Kissingera, Zbigniewa Brzezinskoga ili danas još djelatnoga američkoga teoretičara Richarda Haas-sa.

Polazeći od logike moći, politički neorealisti oslanjaju se na interese. Politiku interesa prisposobljuju riječi što ih je izrekao lord Henry Palmerston u poznatom govoru 1. ožujka 1848. u doba kada se Ujedinjeno Kraljevstvo nalazilo na vrhuncu. Govoreći o mirovnom ugovoru iz Jedrena (Adrianopola) 1829., odbacio je optužbe na svoj račun uz sljedeće obrazloženje: „We have no eternal allies, and we have no perpetual enemies. Our interests are eternal and perpetual, and those interests it is our duty to follow.“

Teško je osporiti da interesi znatno utječu na politiku. Zacijelo utječu na savezništva i neprijateljstva. Kada pogledamo kako svojim bliskim susjedima i saveznicima, primjerice Kanadi i Europskoj Uniji, olako izriče carine kao i suprotstavljenju Kini, tada vidimo da ima i danas onih koji slijede Palmerstonovu filozofiju. Njihovi su „interesi vječni i trajni“. Ali mi u Pane-

uropskoj uniji slijedimo filozofiju koji dokazuje da nisu samo interesi mjerodavni.

Europske vrjednute

Postoji u bavljenju državničkim poslovima nešto što interesima daje smisao. To su vrjednute, ideje i načela. Oni su cement ili vezivno tkivo koje drži političku zajednicu na okupu. Zato središta moći razvijaju vlastite poretke vrjednuta i sustave načela. Konkurencija se odmjerava u odnosu na privlačnost i uvjerljivost.

Vrjednute otvaraju prostor za nadilaženje blokovske podjele. Suradnjom na zajedničkim ciljevima približuju se članovi onkraj tabora. Za razliku od interesa, vrjednute nose u sebi čudoredni potencijal za međusobno uvažavanje. Primjerice, ideja univerzalnih ljudskih prava i sloboda bitno je odredila demokratski razvoj Europe. Utjecala je na urušavanje totalitarnih vladavina u 20. stoljeću.

terregnumu, na prijelazu između dva poretka. Kao prekretničke događaje koji potvrđuju zalazak liberalnoga poretka navodi neuspjeh u Afganistanu i rusku invaziju na Ukrajinu.

Pax Americana postupno iščezava. Sigurnosni i mirnovni poredak Europe znatno je poljuljan. Liberalni poredak, otvoren za globalnu suradnju i multilateralne odnose, uzmiče pred politikom sile u kojoj se ograničavaju interesne zone. Pri tom se urušavaju mukotrпно građeni propisi, pravila i norme međunarodne politike.

Prema Münklerovu mišljenju ponovno se oblikovala pentarhija – vladavina petorice kao svojevrsni „direktorij svijeta“. Pentarhije su se pojavljivala više puta tijekom povijesti. Tako se dogodilo u poretку uspostavljenom Westfalskim mirom 1648. nakon tridesetogodišnjega rata u Europi. Taj se sustav smatra najuspješnijim primjerom multi-polarnoga poretka svijeta koji se održao dulje razdoblje. Henry Kissinger i Richard Haass hvalili su „Europsku pentarhiju“. Prevladavala je od 1814. do

Mnoge zemlje teže članstvu u Europskoj Uniji. Kao mirotvorna i multilateralna zajednica naroda ona je 2012. dobila Nobelovu nagradu za mir upravo zbog ostvarenih vrjednuta, zbog mira, slobode, ljudskoga stanja. Ali i blagostanja, demokracije i pravne države. Europskoj Uniji teže se pridružiti zemlje Jugoistočne Europe, od Bosne i Hercegovine i Crne Gore preko Srbije i Kosova do Makedonije i Albanije. Za europske vrjednute spremni su žrtvovati se građani u Ukrajini i Moldaviji, Gruziji i Armeniji.

Utemeljitelj Paneuropske unije bio je vrhunski filozof povijesti. Njegove analize svjetskoga poretka imaju iznimnu aktualnost. Usporedio sam ih s razmatranjima njemačkoga teoretičara međunarodnih odnosa i filozofa politike Herfrieda Münklera. U knjizi Svijet u nemiru. Poredak sila u 21. stoljeću, objavljenoj 2023. u Berlinu, Münkler dokazuje kako se svijet nalazi u in-

1914. u odnosu između Velike Britanije, Francuske, Austrije, Pruske i Rusije. Bila je zasnovana na ravnojiesju sila i nazivala se „europski koncert“.

Današnju pentarhiju vodećih sila svjetskoga poretka tvore: Sjedinjene Države, Kina, Rusija, Indija i Europska Unija. Među pet svjetskih velesila pojavljuje se dakle Europska Unija. Dvije su supersile prvoga reda, SAD i Kina. Tri su velesile koje u pojedinim aspektima zaostaju po gospodarskoj, tehničkoj ili vojnoj moći – Rusija, Indija i Europska Unija. Sve su nuklearne velesile.

Ustroj svijeta u Pan-Europi

Coudenhove-Kalergi anticipira svjetski poredak s pet vodećih sila. U knjizi Pan-Europa, objavljenoj stotinu godina prije Münklerove, ocrtana je podjela svijeta na četiri „planetarna polja sila“ (Krafftelder). Na

Zapadu je Pan-Amerika. Na dalekom istoku prostire se Istočnoazijsko Carstvo ili dalekoistočna skupina zemalja predvođenu Japanom i Kinom. Na jugu preteže interkontinentalno Britansko Carstvo. Sjeverom se širi Sovjetski Savez koji je naslijedio Rusko Carstvo.

Europske su dotadašnje velesile poput Austro-Ugarske uništene ili su gubile raniju moć kao Francuska. Coudenhove-Kalergi u političkom ustroju svijeta ostavlja mjesto za Europu kao petu velesilu pod uvjetom da se ujedini u Pan-Europu. U protivnom Europa će nestati s globalne povijesne pozornice. I to se uz male izmjene u međuvremenu potvrdilo.

Vidimo kako Putin danas teži obnoviti staro Rusko Carstvo. Tako je obrazlagao u intervjuu s Tuckerom Carlsonom. No raspalo se i Rusko Carstvo i Sovjetski Savez. Zastarjeli su imperijalni pohodi. Nakon svakoga raspada se Carstvo. Invazija na Ukrajinu danas podsjeća na sovjetsku invaziju na Afganistan koja je nakon deset godina svršila u urušavanju Sovjetskoga Carstva.

Europska Unija

Po broju stanovnika nalazi se na trećem, a po površini na četvrtom mjestu u pentarhiji. U više je područja na prvom mjestu. Tako primjerice ako se zbroje medalje zemalja EU na Olimpijskim igrama ove godine u Parizu, one višestruko nadmašuju vodeće SAD i Kinu. Znatna je sila po gospodarskoj i tehničkoj komponenti. S oko 7 % svjetskoga stanovništva ostvaruje oko 22 % svjetske industrijske proizvodnje. Daje 66 % ukupne razvojne pomoći svijetu. Tri se članice nalaze među G7 – Francuska, Njemačka i Italija, a donedavno i Ujedinjeno Kraljevstvo.

Zaostaje u obrambenoj i vojnoj komponenti. Zanimarivan je sigurnosni kompleks zbog uvjerenja da je prošlo vrijeme ratova. No u europskim se građanima ubrzano razvija svijest o značenju sigurnosti i samoobrane. Pitanje je hoće li vladajuće elite biti u stanju dostojno zastupati svijest i težnje građana.

Za usporedbu valja imati pred očima stanje u kojemu se Europa nalazila prije jednoga stoljeća. Coudenhove-Kalergi navodi sljedeće:

„U vojničkom joj smislu prijeti ruska invazija, u gospodarskom je ugrožava američka konkurencija; grca u dugovima, rascjepkanosti, nemirima, oslabiljenosti; razdiru je nacionalni i socijalni sukobi; teško je oštećena u jačini stanovništva i industrijski; u gospodarskom je i novčarskom kaosu. I tako iz te jadne sadašnjice pluta ususret svojoj neizvjesnoj budućnosti.“

Ujedinjenjem se Europa izbacila iz nekih od navedenih nevolja. Ne grca u dugovima. Nije oslabiljena. Ne razdiru je nacionalni i socijalni sukobi, nije u kaosu. Ali prve dvije nevolje još su prisutne: prijetnja ruske invazije i američka konkurencija.

Susjedna Kanada i Meksiko već burno proživljavaju krizu zbog najavljenih visokih carinskih ograničenja. Mjere su odgođene na mjesec dana. Kako će Europa proći u odnosu na novu administraciju, to će se još vi-

djeti. I najbližem strateškom partneru, Europskoj Uniji najavljena je visoka carinska stopa. Začudno je veća nego konkurentskoj Kini.

S obzirom na stalnu mogućnost promjena u konstelaciji međunarodnih odnosa, nije izvjesno da će Europska Unija zadržati svoje mjesto u direktoriju svjetskoga poretka. Valja se složiti s Münklerovom opaskom da bi se trebala transformirati „od prezaposlena tvorca pravila i upravitelja pomoću pravila u aktera sposobna djelovati u smislu politike moći“.

No za takvu preobrazbu neophodne su strukturne i institucionalne reforme koje bi jačale političku supstanciju i zajedništvo EU. Jačanje vanjske i obrambene politike već se nazire. Za političku efikasnost nužno je zadiranje u prava veta u bitnim pitanjima sigurnosti i zajedničke politike.

Neophodna je strateška suverenost Europe. Za uspjeh opstanak EU u multipolarnom svijetu nužno je dovršiti paneuropski projekt političkoga ujedinjavanja. S osnova specifičnoga europskoga modela i mirotvornih načela nužno je moći se oduprijeti povratku politike moći i interesnih sfera. Bitno je pri tom osloniti se na vlastite snage i izvore.

Politička konstelacija današnje Pentarhije

Prema političkom kriteriju suprotstavljena su danas dva bloka. Jedan je opredijeljen za demokratske vrijednote. Drugi prakticira autokratske oblike vladavine. Prvi predvode SAD i EU, dok su na čelu drugoga Kina i Rusija. Premda bi Indija trebala pripadati prvom bloku kao najveća demokracija na svijetu, Münkler ju postavlja u ulogu „jezičca na vagi“. I doista, Indija se pojavljuje kao demokratski saveznik zapada. Ali je i članica BRICS-a. Po tome nasljeđuje povijesno ulogu Britanskoga Carstva koje je ulogu balansirajuće sile igralo u koncertu europskih sila u 19. stoljeću.

Poznato je iz opisa pentarhija kako upravo „jezičac na vagi“ ima odlučujući utjecaj na stabilnost konstelacije. Jer na njemu leži odgovornost za održavanje modela. Povijesni primjeri svjedoče kako su se pentarhije urušavale ponajviše kada bi zakazali mehanizmi ravnoteže.

Sadašnji ustroj geopolitičkih sila u svijetu nije se između multipolarnoga i bipolarnoga. Poput Tonyja Blaira, i Münkler zaključuje kako je moguć ponovno blokovska podjela svijeta jer se „u pozadini pentarhije razvija bipolarna struktura na temelju opreke demokratskih pravnih država i autoritarnih režima“.

Mnogima je izgledalo kako su zahtjevi Coudenhove-Kalergija za objedinjavanjem svih vojska i flota Europe na zaštiti zajedničkih granica i obala te učvršćenjem europskoga „limesa“ na istočnoj granici zastarjeli. Činilo se da će europski mir ostati trajno zajamčen poveljom Ujedinjenih naroda. Nije bilo dovoljne pouke iz velikosrpske agresije na Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu. Ali su imperijalna ruska pretenzija na europski teritorij i brutalna agresija na Ukrajinu osvijestili mnoge zaboravne. Sada se na djelu potvrđuje zašto je tvrdio da se Europa nalazi između Scile i Haribde.

Ubrzano jača svijest o europskoj solidarnosti u obrani slobode i demokracije. To su pokazale osobito snažno zemlje na istoku Europe, Ukrajina, baltičke države i Poljska. One imaju svježe sjećanje na tlačenje slobode. Poljska kao predsjedateljica Europske Unije postavila je sjajan slogan: „Security, Europe“. Ta je spoznaja prožela isto tako i središnju, zapadnu, južnu i sjevernu Europu. Neutralne Finska i Švedska pohrlile su u okrilje NATO-a. Za bolju budućnost u zajedništvu i miru treba se očito zauzimati u zajedničkoj obrani. Sloboda je dar koji se postiže otporom nepravednoj agresiji.

Zaključne poruke

Na kraju bih podijelio s Vama paneuropske poruke za Europu u razdoblju koje dolazi. Međunarodni se poredak preustrojava. Trenutačno je multipolaran. Ali nije sigurno da će takav ostati. Postoje sile koje vuku bipolarizaciji svijeta.

Dok se Ukrajina, Moldavija, Gruzija, Armenija i zemlje Jugoistočne Europe žele otrgnuti iz ruskoga utjecaja, okrećući se prema demokratskom zapadu, imperijalni osvajači tome se opiru. Pokušavaju graditi premoć na nedemokratskoj antizapadnoj koaliciji. Europska Unija stoga mora nastaviti i ubrzati politiku proširenja. Zemlje kandidate iz Jugoistočne Europe koji se trude na tom putu treba pomoći u reformama i one koje ispunjavaju kriterije prihvatiti u članstvo.

Paneuropska unija potvrdila je da se mir može osigurati osloncem na vlastite snage. Poziva na glasovitu latinsku izreku: Si vis pacem, para bellum! Mir je najveća vrijednost i zato u njega treba ulagati znatan napor i sredstva. Snažna obrambena moć najpouzdanija je za osiguravanje mira i slobode. Europa treba graditi vjerodostojnu i neovisnu obranu. Mora se trgnuti iz iluzije da će netko drugi braniti njezine granice i vrijednosti.

Europska Unija ne smije prepustiti da o njezinoj sudbini odlučuje manje ili više sklona predsjednička administracija u Americi. Prevelika je cijena europskoga mira da bi bio predmet trgovine. Europa ima dovoljno snažno gospodarstvo, tehniku i znanost da se može sama potruditi ojačati vlastitu snagu. Može obraniti vrijednosti na kojima počiva. Ako se mnoge zemlje –

od Ukrajine do Moldavije, Gruzije ili Armenije – danas žele pridružiti Europi to je prije svega zbog europskih vrijednosti. Potrebno ih je stoga čuvati i braniti.

Ujedinjena Europa oskudijeva za sada u nekoliko bitnih elemenata za visoku razinu obrambene i političke efikasnosti kao druge velesile. Ali ima najvišu razinu mirotvornih vrijednosti i poželjna načina života. Sljedeći misiju i načela na kojima je zasnovana može djelotvornije privlačiti snage u svijetu koje se odupiru nasilnim promjenama granica i agresijama na suverene države.

Što je Europskoj Uniji potrebno za održanje statusa velesile? Nužno je ojačati autoritet i prostor za vanjsku politiku. Intenzivno se radi na uspostavi zajedničke vanjske i sigurnosne politike. Visoka povjerenica Kaja Kallas, bivša predsjednica estonske vlade, ulijeva povjerenje u tom resoru. No Lisabonski ugovor ne daje dovoljnu osnovu za donošenje odluka o ratu i miru bez odobrenja država članica.

Paneuropski vizionari više od stoljeća nude rješenja za mirotvorno uređenje svijeta. Misija Europske Unije proizlazi iz paneuropske filozofije. Potvrđuje kako je moguće zasnovati pravedan poredak na suživotu u različitosti. Što je Europa postigla, treba svjedočiti drugima. Tu je paneuropsku misiju predsjednik Alain Terrenoire sažeo u geslo – snažna, neovisna, suverena i solidarna Europa.

Među pet svjetskih sila nalazi se Europska Unija kao nezaobilazan subjekt. Prije stotinu godina postojala je samo u vizijama dalekovidnih. U međuvremenu je ustoličena i narasla do respektabilne velesile. Izniknula je iz nužde i mirotvorne ideje. Po svojim vrjednotama i načelima za budućnost svijeta nosi znatan potencijal. Načelima slobode, mira, prava i ljudskoga dostojanstva nudi više od drugih. Nisu samo interesi i vojna moć pokretači povijesti nego ideali mira, blagostanja i ćudoređa. Europska Unija ima vizionarski potencijal za budućnost.

Zaključujem isticanjem prioriteta koje bih želio zajedno s Vama razvijati u sljedećem razdoblju. Odgovarajući na izazove koji se pred nas danas postavljaju zauzmimo se za slobodnu, mirotvornu, solidarnu i demokratsku Europu koja širi svoje vrijednosti življenja u miru i suradnji na druge dijelove svijeta.

Paneuropa – od vizije do pitanja opstanka

Paneuropska unija Njemačke u suradnji sa Zakladom Nagrade Karlo Veliki organizirala je od 16. do 18. svibnja 2025. 51. Paneuropske dane u Aachenu, povodom 75. obljetnice najvišega europskog priznanja. Nagrada je prvi put dodijeljena utemeljitelju Paneuropske unije, Richardu Coudenhove-Kalergiju, 18. svibnja 1950. Na kongresu su sudjelovali gosti iz 21 zemlje.

Središnja poruka koja se provlačila kroz gotovo sva izlaganja bila je potreba da se Europska unija razvije u Sjedinjene Europske Države sa zajedničkom vanjskom i obrambenom politikom. Uz to, naglašavane su dramatične promjene u globalnoj političkoj situaciji te baština utemeljitelja Paneuropske unije.

Na svečanom otvaranju sudionike je pozdravio savezni glavni direktor PEU-a Johannes Kijas. Regionalni predsjednik za Sjevernu Rajnu-Vestfaliju Karl Alexander Mandl zahvalio je Arminu Laschetu na njegovu zauzimanju za francusko-njemačke odnose i istaknuo važnost posjeta novoga kancelara Merza Parizu i Varšavi.

Pozdravni govor na izvrsnom njemačkom jeziku održao je zamjenik predsjednika Paneuropske mladži Francuske Ulysse Gounelle, što je dočekano pljeskom.

Pavo Barišić naglasio je kako „nijedan politički pokret 20. stoljeća ne može doseći moralnu snagu i trajnu privlačnost paneuropske ideje“. Nacionalizam, fašizam, nacionalsocijalizam i komunizam bile su, rekao je, „destruktivne sile“ koje su sve propale, no sada prijeti „opasan povratak“. Putin, kako je istaknuo, simbolizira „povratak velikoruskom imperijalizmu, pod krinkom obrane od ‘dekadentnog Zapada’“. Paneuropa stoji za upravo suprotno: ne za podjarmljivanje, nego za dobrovoljnost; ne za dominaciju, nego za partnerstvo; ne za nasilje, nego za uzajamno poštovanje.

Govoreći o vanjskoj politici, Barišić je upozorio da se desetljeća sigurnosti tresu i da se pojavljuje neugodna istina: nuklearni štit SAD-a više se ne može uzimati zdravo za gotovo. Europa mora naučiti braniti se sama – i u pitanjima sigurnosti. U vezi s predstojećim proširenjima EU-a, istaknuo je da to „nije čin milosti, nego strateška, politička i moralna nužnost“.

Predsjednik Odbora za vanjske poslove Bundestaga Armin Laschet pozvao je na brzo uspostavljanje Europske obrambene unije. Upozorio je da se Europa institucija ne smije zaobilaziti, nego jačati, prije svega ukidanjem načela jednoglasnosti u Vijeću ministara. Dodjelu Nagrade Karlo Veliki predsjednici Europske komisije Ursuli von der Leyen nazvao je „političkim signalom u korist europskih institucija“.

Predsjednik PEU-a Njemačke i dugogodišnji zastupnik u Europskom parlamentu Bernd Posselt opisao je sadašnju „koaliciju voljnih“ kao „nužnu pogrešku“. Iako je taj oblik suradnje bio neizbježan zbog pomoći Ukrajini, dugoročno Europa može opstati u miru i slobodi samo ako se oblikuje kao savezna država sa zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom. „Integracija EU-a čini male države većima, a velike manjima – to je pravednije i održivije od dogovora velikih sila preko glava ostalih,“ istaknuo je Posselt.

Ministar za Europu Sjeverne Rajne-Vestfalije Nathanael Liminski istaknuo je da je Paneuropska unija uvijek bila „korektiv duha vremena“ nasuprot nacionalizmu i totalitarnim ideologijama. Podsjetio je da je Coudenhove već u vrijeme kad je Europa bila tek geografija govorio o Sjedinjenim Europskim Državama – ne kao o projektu sile, nego zajedničkih vrijednosti.

Prva potpredsjednica Europskog parlamenta Sabine Verheyen toplo je pozdravila paneuropljane u Aachenu – gradu koji „ne može biti europskiji“ – te upozorila da nas je rat u Ukrajini sve potresao jer pokazuje

koliko je mir krhak.

Predsjednik PEU-a Ukrajine prof. Ihor Zhaloba, koji je tri godine dragovoljno proveo na bojištu, jasno je opisao egzistencijalnu prijetnju svojoj zemlji od ruske agresije. Predsjednik PEU-a Španjolske prof. Carlos Uriarte Sánchez pozvao je na dosljedan geopolitički koncept EU-a.

Na glavnom skupu u gradskoj vijećnici, kojim je moderirala savezna predsjednica Paneuropske mladeži Njemačke Isabella Schuster-Ritter, govorili su i gradonačelnica Aachena Margarethe Schmeer te predsjednik PEU-a Belgije Patrice Vanderbeeken.

Povjesničar Martin Posselt predstavio je svoju knjigu „Parlament za Europu. Richard Coudenhove-Kalergi, Paneuropa i zapadna demokracija 1922–1952“, u kojoj je naglašeno da je Coudenhove već u međuratnom razdoblju bio simbol orijentacije Njemačke prema Zapadu i liberalnom poretku.

Bivši gradonačelnik Aachena Jürgen Linden istaknuo je međuodnos prvih dobitnika Nagrade Karlo Veliki – Coudenhovea, De Gasperija, Adenauera i Schumana

– u vremenu kad je za mnoge Francuze takva nagrada bila prerana zbog rana iz ratova.

Uslijedila je panel-rasprava kojom je predsjedao međunarodni potpredsjednik PEU-a Dirk Voss. Međunarodni počasni predsjednik PEU-a Alain Terrenoire govorio je o životnom djelu Coudenhovea i svojim osobnim iskustvima suradnje s njim i generalom de Gaulleom. Povjesničar Wilfried Loth analizirao je različite smjerove europske integracije, pri čemu je Coudenhove bio i posebno istaknut i kontroverzan. Predsjednik Europskog društva Coudenhove-Kalergi u Beču princ Nikolaus von und zu Liechtenstein nadahnuo je publiku osobnim opisima i ocjenama o osnivaču PEU-a, koji je 50 godina vodio organizaciju i dao više poticaja europskom ujedinjenju nego mnogi državnici. Britanski biograf Martyn Bond usporedio je različite europske pionire, naglašavajući razliku između Coudenhovea, koji je mislio u širokim i dugoročnim linijama, i Jeana Monneta, čovjeka malih koraka.

LJUDSKO BRATSTVO I SESTRINSTVO U NOVOM TRAVNIKU

Dana 24. svibnja 2025. u Novom Travniku održan je međunarodni okrugli stol u organizaciji Zaklade Ljudsko bratstvo i Paneuropske unije Bosne i Hercegovine. Na događaju su sudjelovali istaknuti predstavnici društvenog života iz Bosne i Hercegovine i inozemstva, a tema je bila „Ljudsko bratstvo i sestrinstvo“.

U svom uvodnom govoru, predsjednik Paneuropske unije Bosne i Hercegovine i predsjednik Upravnog odbora Zaklade, prof. dr. sc. Franjo Topić, naglasio je: „Bosna i Hercegovina ne može opstati bez dijaloga. Suživot ovdje nije alternativa – to je jedina opcija. Ljudi različitih vjera i naroda ne žive jedni pokraj drugih, već zajedno.“ Pozivajući se na nasljeđe pape Franje i velikog imama Al-Azhara, dodao je: „Dokument o ljudskom bratstvu nije komad papira, već poziv na življenje bratstva. Mi u BiH možemo pokazati da je to moguće.“ Upozorio je na pasivnost i pesimizam koji paraliziraju društvo.

Predsjednik Međunarodne paneuropske unije, prof. dr. sc. Pavo Barišić, govorio je o ideji bratstva u viziji Richarda Coudenhove-Kalergija, o obrani ljudskog dostojanstva u djelu poznatog renesansnog humanista iz Bosne i Hercegovine, Georgiusa Benignusa de Bosnia (Jurja Dragišića), te o Bosni i Hercegovini kao „zemlji nagodnih ljudi“. Zaključio je riječima: „Duboko sam uvjeren da Europa i Bosna i Hercegovina, kao ogledalo europskog jedinstva u različitosti, imaju svijetlu budućnost ako ostanu vjerne svojim uzvišenim vrijednostima. A one počivaju na viziji ljudskog bratstva i sestrinstva.“

Glavni tajnik Muslimanskog vijeća starješina i suptpisnik Dokumenta o ljudskom bratstvu, šejh Muhamed Abdelsalam, pozvao je na duboku osobnu i institucionalnu odgovornost: „Ovo nije kriza religije ili identiteta – ovo je kriza savjesti. Bratstvo ne počinje u deklaracijama, već u srcima. Bosna i Hercegovina može biti svjetionik. Iz zemlje koja je pretrpjela podjele danas dolazi poruka nade. Dokument o ljudskom bratstvu je akcijski plan – za škole, institucije, ali i za svakodnevne međuljudske odnose.“

Akademik Mirko Pejanović iznio je sociološko-povijesni presjek suživota u Bosni i Hercegovini i podsjetio

na njegovanje tolerancije kroz stoljeća: „Međureligijska i međuetnička tolerancija bile su temelj bosanskog društva. Danas ih trebamo ponovno izgraditi kroz obrazovanje, zakonodavstvo i javni govor.“ Pozvao je na prepoznavanje uloge roditelja, obrazovanja, medija i vjerskih zajednica u promicanju kulture dijaloga: „Bez potpore dijalogu nema mira. Zaklada ima ključnu ulogu u izgradnji europske, multikulturalne BiH.“

Dževada Garić i opat Danilo Pavlović govorili su o konkretnim oblicima suradnje i međureligijskog dijaloga.

Dubravko Turalija, član Vijeća Zaklade Ljudsko bratstvo i moderator, istaknuo je: „Koliko dugo se može tolerirati nemir glavno je pitanje suvremenog čovjeka u doba antropocena, u kojem je uloga čovjeka prenaplaćena, ali ne apsolutno, već u sadašnjem i aktualnom vremenu... Briga za svijet i jedni za druge može roditi djecu trajnijeg mira koja, u trenucima sumnje, neće posegnuti za oružjem i podjelama, već za dijalogom i pomirenjem.“

Visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini Christian Schmidt uputio je okupljenima poruku podrške: „Od srca podržavam vaše stalne napore na jačanju međureligijskog dijaloga i širenju poruka mira, bratstva i sestrinstva, koje su danas važnije nego ikad. Na tu potrebu je upozorio i pokojni papa Franjo u povijesnom dokumentu o ljudskom bratstvu za svjetski mir i suživot, koji je potpisao zajedno s velikim imamom Ahmedom El-Tayebom 4. veljače 2019.“

Kardinal Vinko Puljić također je pismeno podržao susret te poručio: „Ljudsko bratstvo treba biti sastavni dio našeg svakodnevnog života. Čestitam vam na hrabroj i prijeko potrebnoj inicijativi.“

Skup su pozdravili i predsjednica Općinskog vijeća Novi Travnik Džemila Skopljak, zamjenik načelnika Branko Brkan, ministar za raseljene osobe i izbjeglice Federacije BiH Nerin Dizdar, dopredsjednik Središnje uprave HKD Napredak Miroslav Landeka te Magdalena Stannczyk iz Misije OEES-a u Novom Travniku.

Okrugli stol zaključen je porukom ohrabrenja svim pojedincima i institucijama da nastave graditi mostove razumijevanja.

EUROPA NARODA I KULTURA

Paneuropa Italia organizirala je 30. svibnja 2025. međunarodnu konferenciju u Dvorcu Miramare u Trstu pod naslovom „Europa naroda i kultura: od misli De Gasperija i Otta von Habsburga do modernih kulturnih distrikta“.

Konferenciju je otvorila predsjednica udruge Paneuropa Italia, Gianna Di Danieli, koja je održala govor o važnosti kulturnih poveznica za mnoštvo naroda koji nastanjuju europski kontinent i stvaraju zajednički identitet.

Pozdravni govor održala je Walburga Habsburg Douglas, potpredsjednica Međunarodne Paneuropske unije. Istaknula je važnost europske kulture, koja se ogleda i u slavim povijesnim postignućima Dvorca Miramare. Posebno je naglasila paneuropsko razumijevanje kulturnih vrijednosti koje je promicao njezin otac, Otto von Habsburg.

Konferenciju je moderirao potpredsjednik Paneuropa Italia i sudac Kasacijskog suda, prof. Marcello M. Fracanzani. Pozvao se na riječi Umberta Eca da je „jezik Europe – prijevod“, što zapravo znači prelazak iz jednog jezika u drugi, iz jedne kulture u drugu, čime se oživljava pluralistički identitet. Stručno je komentirao

sva izlaganja te zaključio da kulturni distrikti mogu stvoriti nove okvire u kojima se zajednička europska memorija ne gubi, nego obogaćuje.

Bogato izlaganje teme pružili su predavanjima sljedeći ugledni stručnjaci: prof. Giulio Maria Chiodi, prof. Claudio Cressati, prof. Marina Bressan, prof. Giacomo Biassutti i dr. Luigi Deciani.

Završni govor održao je predsjednik Međunarodne Paneuropske unije, prof. Pavo Barišić. Pozivajući se na paneuropsku baštinu De Gasperija i Otta von Habsburga, pozvao je na razvoj Europe u kojoj ljudi i kultura imaju prednost, a ne bilo kakav oblik dominacije. Podsjetio je na De Gasperijeve riječi: „Ako želimo ujedinjenu Europu, moramo biti spremni ujediniti svoje nade, a ne samo granice.“ Zaključio je da vizije dvojice velikih paneuropskih ljudi mogu i dalje pokazivati smjer, jer pokazuju put prema Europi koja se ne boji svojih različitosti, nego ih slavi kao svoju najveću snagu.

Nakon konferencije, u dvorani prijestolja Dvorca Miramare održan je koncert na kojem je bariton Paolo Rumetz, uz klavirsku pratnju Sabine Arru, izveo skladbe talijanskih skladatelja: G. Verdija, G. Donizettija, F. P. Tostija, R. Brogija i L. Denze.

TRIBINE

STIER: AMERIČKI UTJECAJ U SVIJETU SLABI, ALI NIJE NADOMJEŠTEN JAČANJEM UTJECAJA EUROPE

Davor Ivo Stier, zastupnik u Europskom parlamentu i potpredsjednik Hrvatske paneuropske unije, govorio je na tribini „Hrvatska i Europska unija u novom međunarodnom poretku“.

Tribinu su u Zagrebu 18. listopada 2024. organizirali Hrvatska paneuropska unija i Hrvatski diplomatski klub.

U ime organizatora nazočne su pozdravili predsjednik Hrvatske paneuropske unije prof. dr. sc. Pavo Barišić i predsjednik Hrvatskog diplomatskog kluba prof. dr. sc. Emilio Marin.

U svom izlaganju, Stier je istaknuo kako danas postoje različiti pogledi na euroatlantske integracije, osobito na koncept poznat kao „Pax Americana“ – mir uspostavljen pod američkom dominacijom. Osvrćući se na promjene u međunarodnom poretku, Stier je naglasio da je „Pax Americana“, koji je nakon Drugog svjetskog rata donio stabilnost i sigurnost, posebice Europi, sada u opadanju. „Smanjenje američke moći nije nadomješteno utjecajem Europe u regijama gdje su europske zemlje nekada bile dominantne. U tom vakuumu sada djeluju Rusija i Kina, dok je u Latinskoj Americi pad američkog utjecaja doveo do jačanja autokratskih režima“, kazao je Stier.

Posebno se osvrnuo na složenu situaciju u Rusiji, napomenuvši kako ta zemlja nije mogla prihvatiti degradaciju svog statusa s globalne velesile na regionalnu silu, što su mnogi Rusi doživjeli kao uvredu. „Rusko vodstvo i velik dio društva vide svoju zemlju kao ‘treći Rim’, što snažno utječe na njihov stav i djelovanje u međunarodnim odnosima“, izjavio je euro-zastupnik.

Govoreći o Vladimiru Putinu, Stier je rekao kako je Putin pogrešno procijenio Njemačku. Nakon ruskog napada na Ukrajinu, Njemačka je iznenadila svijet svojom odlučnom reakcijom, kako u vojnoj, tako i u energetskej politici, čime je preokrenula očekivanja mnogih.

Također je spomenuo najavu predsjednice Europske komisije Ursule von der Leyen o osnivanju novog resora za obranu unutar Europske unije, kao odgovor na promijenjenu geopolitičku situaciju. „Kao izravan odgovor na rusku agresiju, EU je otvorila pristupne pregovore s Ukrajinom i Moldavijom te planira isto učiniti s Gruzijom. Osim toga, Europska unija dodatno će ubrzati europski put Zapadnog Balkana, na čemu Hrvatska posebno inzistira, s naglaskom na Bosnu i Hercegovinu,“ naveo je Stier. Istaknuo je kako taj proces predstavlja veliku priliku za regiju te da se intenzivno radi na njenom iskorištavanju.

Dotaknuvši se međunarodnih trgovinskih odnosa, Stier je posebno izdvojio Saudijsku Arabiju, naglasivši kako je Kina postala njezin najveći trgovački partner. Također je ukazao na važnost Indije, koja balansira između suradnje s SAD-om i Rusijom. „Indija je sada najmnogoljudnija zemlja svijeta, sastavljena od vrlo različitih zajednica koje djeluju unutar jedne države. Iako trenutno nema presudan utjecaj na globalna zbivanja, njen značaj u Indopacifiku je neporeciv,“ rekao je Stier.

Na kraju izlaganja, Stier je podsjetio na važnost Hrvatske i Europske unije u suvremenom međunarodnom poretku. „U ovim okolnostima, Hrvatska i EU

moraju jasno definirati svoje mjesto. Europska unija mora spriječiti da se u Europi ponovi ono što se događa u drugim dijelovima svijeta, gdje regionalne sile pokušavaju ojačati na temelju slabljenja američkog utjecaja, što često dovodi do nestabilnosti,” zaključio je i dodao kako europski projekt donosi brojne mogućnosti za miran razvoj, posebno za zemlje poput Hrvatske. „U interesu je Hrvatske očuvati europsku ideju,” poručio je, istaknuvši važnost daljnje integracije i stabilnosti unutar Europske unije.

Tribinu je vodila članica Mladeži Hrvatske paneuropske unije Lucija Pranjić.

Mladi raspravljali o služenju vojnog roka

Svjetski savez mladih Hrvatska u suorganizaciji s Hrvatskom paneuropskom unijom 11. studenoga 2024. u sklopu konferencije Tjedan Svjetskog saveza mladih: Kultura života u suvremenom ruhu organizirao je okrugli stol “Vojni rok i nacionalni identitet – država za koju se vrijedi boriti”.

Govornici na okruglom stolu bili su doc. dr. sc. Robert Barić, Višnja Starešina, dipl. pol. i dr. sc. Dan Đaković

Robert Barić, govoreći o modelima vojnog roka u različitim državama, istaknuo je primjer Švicarske i Finske. Naveo je švicarski model kao odraz politike neutralnosti koja iziskuje i obranu vlastite zemlje. Osim na služenje obveznog vojnog roka, osvrnuo se i na druge modele očuvanja sigurnosti. Naglasio je da je za Hrvatsku potrebno razviti vojnu strategiju radi organiziranja vojnog roka prema geostrateškim potrebama područja u kojem se nalazi te da vojni rok od šest tjedana nije dostatan da polaznici steknu osnovna znanja i vještine za vojno djelovanje.

Višnja Starešina govorila je o otporu služenju vojnog roka u javnosti čemu kao glavni razlog navodi društveno-političku klimu suprotstavljenu ideji hrvatske samostalnosti nastalu u poslijeratnom razdoblju ranih 2000-tih. Osvrćući se na pitanje žena u oružanim snagama, spomenula je kako i žene trebaju biti uključene u služenje vojnog roka, u skladu s njihovim mogućnostima, posebice u vremenu suvremene tehnologije i sve manjeg značaja razlika u fizičkoj snazi.

Dan Đaković osvrnuo se na pojam priziva savjesti. Usporedio je uređenje instituta priziva savjesti u Hrvatskoj s onim u drugim zemljama te je naveo kako isti nije tema kad se govori o dužnostima poput plaćanja poreza i pohađanja osnovnoškolskog obrazovanja, stoga ne bi trebao biti ni u raspravama o služenju vojnog roka. Istaknuo je da vojni rok te služenje državi ne podrazumijeva samo rukovanje oružjem, već da se vojsci može doprinijeti i na druge načine. Govorio je i o pojmovima vrijednosti te domoljublja u kontekstu ratovanja, pri čemu je naglasio važnost zdravog domoljublja koje djeluje prema dobru.

Govornici su se usuglasili da aktualne političke strukture trebaju poraditi na učinkovitosti vojne obuke te potrebama i izazovima hrvatske države.

Okrugli stol moderirao je Branimir Bilafer.

Empatija u zdravstvu i uloga palijativne skrbi

Svjetski savez mladih Hrvatska u suorganizaciji s Hrvatskom paneuropskom unijom 14. studenoga 2024. organizirao je okrugli stol pod nazivom „Empatija u zdravstvu: uloga palijativne skrbi“

Govornici na okruglom stolu bili su doc. dr. sc. Petar Tomev Mitrikeski, dr. sc. Marina Katinić Pleić, Vlasta Vučevac, dr. med. i Dragica Kipson. Okrugli stol moderirala je Sabina Sribljinić, dr. med.

Vlasta Vučevac istaknula je kako su važeći zakoni i model palijativne skrbi u Republici Hrvatskoj kvalitetni, no potrebna je veća spremnost lokalnih vlasti za suradnju i osvješćivanje važnosti ulaganja u palijativnu skrb. Navela je kako kvalitetna palijativna skrb, koja uključuje cijelu zajednicu, ne samo da „humanizira“ iskustvo bolesti ili smrti korisnika, nego i dugoročno smanjuje troškove zdravstvenom sustavu. Dodala je kako u Hrvatskoj i dalje nedostaje Nacionalni plan o skrbi za starije osobe, koji je potreban kako bi ojačao institucionalni okvir podrške.

Dragica Kipson objasnila je različite aspekte volonterskog rada u palijativnoj skrbi, njihovu važnost i doprinos te cjelokupni proces rada s korisnikom od upoznavanja do završetka i žalovanje obitelji. Istaknula je kako volonteri nisu prepušteni sami sebi, nego im u njihovu radu uvelike pomažu zajednički susreti i podrška stručnjaka. Dodala je kako se u volontiranju puno daje, ali još više i dobiva nazad.

Petar Tomev Mitrikeski istaknuo je kako je nedostat-

na svijest o palijativnoj skrbi u društvu te je objasnio da skretanje zapadnih društava prema općem prihvatanju eutanazije ima korijene u filozofskom i etičkom relativizmu i radikalnom individualizmu (post)modernog društva. Primijetio je kako je empatija na Zapadu prisutna uglavnom na razini filozofskih rasprava, te da se bioetika i etika uvelike zlorabe na Zapadu, osobito u problematiki eutanazije. Dodao je kako je religioznim osobama te osobama koje pronalaze smisao života, lakše suočiti se sa smrću.

Marina Katinić Pleić dotaknula se problematike eutanazije, posebno u vidu suvremenog zapadnog pogleda na zdravlje kao na vlasništvo, a ne kao datost, zbog čega se sve više ljudi prema životu odnosi na način da smo usmjereni samo na sebe i svoje potrebe. S obzirom na to da ideje imaju posljedice, dr. Katinić Pleić je istaknula kako je eutanazija kao filozofska ideja na Zapadu doživjela praksu koja je iznevjerila temeljne postavke na temelju kojih je eutanazija i legalizirana.

30 godina Washingtonskog sporazuma

Uponedjeljak, 2. prosinca 2024. godine u Napretkovom kulturnom centru u Zagrebu održana je tribina “30 godina Washingtonskog sporazuma” u organizaciji Hrvatskog kulturnog društva Napredak, Udruge Hrvata BiH Prsten i Hrvatske paneuropske unije.

Sudionik tribine bio je prof. dr. sc. Mate Granić, kao ključni akter u postizanju Washingtonskog sporazuma koji je potpisan 18. ožujka 1994. godine u Washingtonu. Govorio je o izazovima s kojima su bili suočeni u oblikovanju sporazuma i koji su ključni detalji kojima je Republika Hrvatska doprinijela u oblikovanju poveljnog dogovora za Bosnu i Hercegovinu.

Druga sudionica tribine bila je prof. dr. sc. Đana Luša s Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu koja je govorila o odnosu američke vanjske politike prema zemljama jugoistočne Europe s posebnim naglaskom na politiku u Bosni i Hercegovini kroz proteklih 30 godina. U razgovoru osvrnula se i na američki pristup prema Zapadnom Balkanu i njihov odnos na utjecaj velikih sila poput Rusije, Kine, ali i zemalja s Bliskog Istoka.

O viđenju uloge Washingtonskog sporazuma i njegovoj primjeni u Bosni i Hercegovini 30 godina nakon njegovog potpisivanja govorio je prof. dr. sc. Ilija Musa s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru.

Moderator tribine bila je Petra Jozipović, a na početku tribine sve prisutne u ime organizatora pozdravili su Ivana Milas, predsjednica Kluba žena Udruge Hrvata Bosne i i Hercegovine – Prsten, prof. dr. sc. Dražen Vikić-Topić, član Središnje uprave HKD Napredak i dopredsjednik Napretkovog kulturnog centra u Zagrebu te prof. dr. sc. Pavo Barišić, predsjednik Hrvatske paneuropske unije.

TRIBINA O BUDUĆNOSTI EUROPE I PREDBOŽIĆNO DRUŽENJE

Hrvatska paneuropska unija i Hrvatski diplomatski klub organizirali su 19. prosinca 2024. tribinu pod nazivom „Europa u novom poretku svijeta“. Tribina je održana u prostorijama Hrvatske paneuropske unije u Zagrebu.

Uvodno predavanje održao je prof. dr. sc. Pavo Barišić, predsjednik Hrvatske paneuropske unije, dok je raspravu moderirao prof. dr. Emilio Marin, predsjednik Hrvatskog diplomatskog kluba. Marin je u ime Kluba zahvalio na gostoprimstvu i predstavio predavača, dok je prof. Barišić izrazio zadovoljstvo zajedničkom organizacijom ovakvih događaja te uputio sljedeću poruku o položaju Europe u novom svjetskom poretku.

„Međunarodni poredak očito se preustrojava. Trenutno je multipolarni, ali nije sigurno da će takav ostati. Postoje sile koje ponovno vuku prema bipolarizaciji svijeta. Dok se Ukrajina, Moldavija i pojedine zemlje Jugoistočne Europe žele otrgnuti iz ruskog utjecaja i okrenuti prema demokratskom Zapadu, imperijalni osvajači tome se opiru. Ujedinjena Europa mora svjedočiti svojim mirotvornim vrijednostima i privlači-

ti snage koje se protive nasilnim promjenama granica. Ključ je u unutarnjem jedinstvu – bez njega, EU izlazi iz uloge velesile. Europa mora preuzeti odgovornost za svoju sudbinu, jačati vlastite snage i graditi vjerodostojnu i neovisnu obranu. Mir je najveća vrijednost, ali ga se može osigurati samo uz snažnu obrambenu moć,“ poručio je Barišić, osvrnuvši se i na važnost zajedničke vanjske i sigurnosne politike EU-a.

Na tribini je poseban doprinos raspravi dao bivši veleposlanik Darinko Bago, koji je govorio o značenju energije za globalne odnose.

Nakon žive i konstruktivne rasprave, uslijedilo je potpisivanje svečanog sporazuma o suradnji između Hrvatske paneuropske unije i Hrvatskog diplomatskog kluba, čime je formalizirana njihova dosadašnja uspješna suradnja.

Događaj je zaključen tradicionalnim predbožićnim domjenkom, tijekom kojeg su sudionici izmijenili darove u knjigama te uputili božićne i novogodišnje čestitke. Domjenak je pružio priliku za nastavak razgovora u ugodnom i neformalnom ozračju.

MINISTAR ANUŠIĆ: „HRVATSKI NAROD NAJVIŠE VJERUJE HRVATSKOJ VOJSCI“

U Zagrebu je 16. siječnja 2025. godine, u organizaciji Hrvatske paneuropske unije i zagrebačkog ureda Zaklade Hanns Seidel, održana tribina pod nazivom „Uloga Hrvatske vojske i njezina modernizacija u sustavu europske sigurnosti“.

Glavni govornik na tribini bio je potpredsjednik Vlade i ministar obrane Republike Hrvatske, Ivan Anušić. Tribinu su svojim pozdravnim govorima otvorili prof. dr. sc. Pavo Barišić, predsjednik Hrvatske paneuropske unije, i mr. sc. Aleksandra Markić Boban, ravnateljica zagrebačkog ureda Zaklade Hanns Seidel.

Prof. Barišić naglasio je kako je mirovni poredak svijeta narušen te da se Europa nalazi u vremenu iskušenja i odluka. „Za Europu je ovo vrijeme iskušenja i odluka. Europska unija treba štititi svoje građane te brinuti o svom neposrednom susjedstvu. Europljanima mora dati osjećaj sigurnosti i izgleda za razvoj“, poručio je Barišić. „U pogledu vanjske sigurnosti Europska komisija slijedi politiku jačanja europske obrane koja je komplementarna s NATO-om. To uključuje veća izdvajanja za obranu, jačanje obrambene industrije i rješavanje nedostataka u obrambenim sposobnostima“, dodao je u svojem uvodnom govoru. Barišić je istaknuo i geslo pod kojim je Poljska preuzela predsjedanje Europskom unijom: „Sigurnost, Europo!“, naglašavajući važnost ove teme.

U svom govoru Markić Boban se osvrnula na nuž-

nost modernizacije i jačanja obrambenih kapaciteta Hrvatske i Europe, ističući da su te mjere ključne za očuvanje dugoročne stabilnosti i mira u sve složenijem geopolitičkom okruženju. Prisjetila se značajnog jubileja – 33 godine od međunarodnog priznanja Republike Hrvatske – te istaknula postignuća koja su Hrvatsku pozicionirala kao čvrsti oslonac europske sigurnosti, posebno u kontekstu zaštite nacionalnih i europskih granica. Naglasila je neophodnost solidarnosti, otpornosti i zajedničkog djelovanja kao temelja očuvanja europskog projekta. „Svi građani neke države njezini su rođeni branitelji.“ Ova misao, kako je istaknula, duboko sažima suštinu otpornosti i zajedništva, koji su ključni ne samo u vremenima stabilnosti, već i u trenucima nesigurnosti, neizvjesnosti i izazova.

Videoporukom sudionicima se obratio i dr. sc. Klaus Fiesinger, regionalni direktor Zaklade Hanns Seidel, koji je istaknuo dugogodišnju suradnju Zaklade s Paneuropskom unijom i podršku njihovim načelima.

Okupljenima su se obratili i mr. sc. Marko Pavić, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Gordana Jandrokovića, te umirovljeni general Josip Lucić u ime potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra branitelja Tome Medveda.

Pavić je podsjetio da je premijer Andrej Plenković izvijestio Hrvatski sabor o temama koje su domini-

rale na nedavnim Europskim vijećima. „Jasno je da su sigurnosna pitanja Ukrajine, Gaze, Palestine i globalne sigurnosti bila među glavnim prioritetima. U tom kontekstu, snažno jačanje Hrvatske vojske ne samo da podupire naše integracije u europske i međunarodne organizacije, već je i važan faktor koji dodatno osnažuje sigurnost Hrvatske i regije“, kazao je Pavić.

Lucić je pohvalio rad ministra Anušića. „Imamo sreće da danas imamo čovjeka kao što je ministar, koji beskompromisno brani Hrvatsku vojsku i vrlo otvoreno govori da se Hrvatska mora naoružati i da moramo pokrenuti služenje vojnoga roka“, poručio je.

Ministar Anušić u svojem je izlaganju detaljno predstavio proces modernizacije oružanih snaga Republike Hrvatske. „Modernizacija Hrvatske vojske započela je 2016. godine, a od tada svjedočimo značajnim iskorcima u opremanju vojske najmodernijim zapadnim borbenim sustavima i tehnikama“, izjavio je ministar, naglasivši važnost ulaganja u opremu koja će osigurati dugoročnu sigurnost Hrvatske i doprinijeti stabilnosti europskog sigurnosnog sustava. Jedan od najsvjetlijih primjera tih ulaganja jest nabava višenamjenskih borbenih aviona Rafale, koji će do kraja svibnja biti potpuno operativni u Hrvatskom ratnom zrakoplovstvu. Tu je i nabava borbenih helikoptera Black Hawk, koji su izuzetno učinkoviti kako u borbenim, tako i u transportnim operacijama. „Do 2028. godine Hrvatska će imati 12 Black Hawk helikoptera, a četiri su već stigla u zemlju. Ovi su helikopteri ključni za našu specifičnu konfiguraciju i geografski položaj, te omogućuju brzo i precizno djelovanje u kriznim situacijama“, izjavio je Anušić.

Također, ministar je spomenuo i nabavu 89 borbenih vozila Bradley, od kojih je 44 već u procesu remonta u Đuri Đakoviću. „Ova vozila predstavljaju važan iskorak u modernizaciji Hrvatske kopnene vojske, jer će omogućiti veću mobilnost i učinkovitost u vojnim operacijama“, rekao je ministar. Poseban interes iza-

zvala je i nabava moćnog raketnog sustava HIMARS, koji će dodatno ojačati sposobnosti Hrvatske vojske u modernom ratovanju. Anušić je također potvrdio da su u tijeku pregovori o nabavi tenkova Leopard, a najavio je i nabavu besposadnih letjelica Bayraktar, čime će se dodatno osnažiti protuzračna obrana Hrvatske. „Hrvatska je dosegla 2% BDP-a izdvajanja za obranu i time se nanovo iskazala kao pouzdana NATO saveznica koja ulaže u obrambenu snagu i modernizaciju“, poručio je ministar.

Ministar je istaknuo da hrvatski narod najviše vjeruje u instituciju Hrvatske vojske, što je, kako je rekao, „iznimno važan faktor za daljnje jačanje povjerenja u našu sigurnost i obranu“. „Hrvatska vojska uživa ogromno povjerenje građana, a to je odgovornost koju ozbiljno shvaćamo i koja nas potiče na daljnje jačanje njezinih sposobnosti“, kazao je ministar.

Zaključio je kako će nakon završetka postojećih procesa modernizacije, Ministarstvo obrane nastaviti ulagati u nove borbene sustave koji će biti nadogradnja na već postojeće, te osigurati dugoročnu i održivu sigurnost Hrvatske u skladu s europskim i globalnim standardima. U tom je kontekstu istaknuo važnost ulaganja u ljudske resurse te da su hrvatski vojnici izrazito cijenjeni u međunarodnim misijama. „Časno je služiti domovini, i oni koji biraju taj poziv biraju ga primarno zbog velike ljubavi prema domovini“, rekao je Anušić.

Tribina je okupila predstavnike političkog i akademskog života, stručnjake za sigurnosna pitanja te zainteresiranu javnost. Rasprava koja je uslijedila nakon izlaganja otvorila je brojna pitanja o budućem smjeru europske sigurnosne politike i ulozi Hrvatske u tim procesima.

Sudionici su istaknuli potrebu za nastavkom dijaloga o ključnim strateškim temama te pohvalili napore organizatora u promicanju javne rasprave o važnim sigurnosnim pitanjima.

Rat u Ukrajini mora završiti pravednim mirom

U Zagrebu je 20. ožujka 2025. u organizaciji Hrvatske paneuropske unije i Diplomatske akademije Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske održana tribina „Ukrajina i Europa: Put prema pravednom miru“.

Govornici na tribini bili su Vasyl Kyrlych, veleposlanik Ukrajine u Hrvatskoj, Anica Djamić, veleposlanica Hrvatske u Ukrajini i sigurnosni stručnjak izv. prof. dr. sc. Gordan Akrap, prorektor Sveučilišta obrane i sigurnosti „Dr. Franjo Tuđman“.

Događaj je okupio brojnu publiku, diplomate i stručnjake, među kojima su bili ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske dr. sc. Gordan Grlić Radman, predsjednik Međunarodne i Hrvatske paneuropske unije prof. dr. sc. Pavo Barišić, načelnik Sektora Diplomatske akademije Karlo Kolesar, kao i predstavnici tijela javne uprave, akademske zajednice, nevladinih organizacija i medija.

Ministar Gordan Grlić Radman istaknuo je predanost Hrvatske jačanju europske sigurnosti i nastavku podrške Ukrajini na njezinom europskom putu. „Hrvatska je iskreni prijatelj Ukrajine. Kada pokazujemo solidarnost prema Ukrajini, svjesni smo i vlastite povijesti. Mi smo pobijedili u obrani svoga naroda i teritorijalnog integriteta i zato znamo koliko je važna podrška u teškim vremenima“, rekao je ministar, dodavši da mir mora biti pravedan i održiv, a ne postignut nauštrb žrtava agresije.

Pavo Barišić naglasio je kako je tribina posvećena Ukrajini povodom treće obljetnice ruske invazije, istaknuvši da Ukrajina ne brani samo vlastiti suverenitet, već i europske vrijednosti. „Pozdravljamo sve građane Ukrajine, pogotovo branitelje koji ujedno brane cijeli demokratski svijet. Ovo je vrijeme u kojem smo suočeni s urušavanjem multilateralnog poretka kakav smo poznavali desetljećima. Mir je najveća vrijednost i tome treba težiti – pravednom miru“, rekao je Barišić. Podsjetio je i na viziju osnivača Paneuropske unije Richarda Coudenhove-Kalergija o suverenoj i neovisnoj Europi koja svoju sigurnost gradi na vlastitim snagama.

Veleposlanik Vasyl Kyrlych zahvalio je Hrvatskoj na stalnoj i snažnoj podršci te podsjetio na dugogo-

dišnje prijateljske odnose dviju zemalja. „Hrvatska je bila jedna od prvih zemalja koje su pružile snažnu podršku Ukrajini. To potvrđuju i povijesne činjenice – još 20. svibnja 1991. predsjednik Franjo Tuđman posjetio je Ukrajinu, što je bio njegov prvi službeni inozemni posjet“, rekao je Kyrlych. Naglasio je kako ruska agresija na Ukrajinu traje već 11 godina, a ne od 2022. „Putin ne priznaje Ukrajinu kao državu ni Ukrajince kao narod. Njima su to sve Rusi i Rusija. Već stoljećima Rusija pokušava izbrisati ukrajinski identitet, ali mi znamo da je jedini način opstanka integracija u EU i NATO“, rekao je veleposlanik.

Veleposlanica Hrvatske u Ukrajini Anica Djamić osvrnula se u svojoj video poruci na napore ukrajinske diplomacije da postigne pravedan mir, podsjetivši na deset točaka mirovnog plana predsjednika Zelenskog. „Svaki rat završava mirom, ali je pitanje kakav će taj mir biti. Hoće li nagraditi agresora ili osigurati pravdu? Ukrajina je jasno definirala što je spremna učiniti za mir, ali međunarodna zajednica mora ostati dosljedna u osudi agresije“, rekla je Djamić. Upozorila je kako su posljedice rata dugotrajne. „Jedino što nakon rata ostaje trajno su njegove posljedice. Poratno razdoblje traži okretanje budućnosti, ali i pravdu za žrtve. Svijet mora osigurati da svi odgovorni budu privedeni pravdi“, zaključila je.

Gordan Akrap upozorio je na sve veću ulogu kibernetičkog ratovanja. „Nalazimo se u ratu s Rusijom, neobjavljenom ratu. Rusija ne priznaje pravila, već koristi sve metode kako bi ostvarila svoje ciljeve. Digitalni prostor je danas ključan – tko izgubi informacijski i digitalni prostor, izgubio je i teritorijalni suverenitet“, rekao je Akrap. Podsjetio je kako je Hrvatska tijekom Domovinskog rata uspjela preokrenuti tijek događaja zahvaljujući informacijskoj nadmoći. „Već 1995. imali smo jasnu strategiju i nadmoć u informacijskom prostoru, što je omogućilo brze i uspješne vojne operacije s minimalnim žrtvama. Danas su digitalne prijetnje postale još sofisticiranije, i države moraju jačati svoju otpornost“, kazao je Akrap.

Tribina, koju je vodila članica Predsjedništva Hrvatske paneuropske unije Petra Jozipović.

DOGAĐAJI I AKTIVNOSTI

PREDSTAVLJENA SPOMENICA „HRVATSKA PANEUROPSKA UNIJA – TRIDESET I TRI GODINE RADA“

Unazočnosti velikog broja članova i prijatelja Hrvatske paneuropske unije u Zagrebu je 10. listopada 2024. predstavljena spomenica „Hrvatska paneuropska unija - Trideset i tri godine rada, 1991. – 2024.“

Spomenicu su predstavili predsjednik Hrvatske paneuropske unije prof. dr. sc. Pavo Barišić, počasni predsjednik Hrvatske paneuropske unije akademik Mislav Ježić uz Anitu Šakić u ime Zaklade Konrad Adenauer koja je financijski podržala tiskanje knjige. Poseban gost bio je predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković koji je održao i prigodni govor.

Barišić je objasnio važnost sjećanja i uspomena, osobito onih na one osobe i ideja koje su u duhu europskih i kršćanskih vrijednosti donosile boljitak društvu. „Nakon demokratskog preokreta u Hrvatskoj prije 33 godine otvorio se povoljan trenutak za slobodno paneuropsko djelovanje. Predsjednik Tuđman brižno je pratio osnivanje Hrvatske paneuropske unije. Tuđman je uspostavio prijateljske odnose s predsjednikom Međunarodne paneuropske unije Ottom von Habsburgom koji je za Hrvatsku obavljao važne diplomatske misije“, rekao je Barišić dodavši da ovakva vrijedna svjedočanstva pomažu boljem spoznavanju prošlosti, pridonose razumijevanju sadašnjosti i pomažu u stjecanju orijentira za suočavanje s onim što nadolazi u budućnosti.

„Zaklada Konrad Adenauer s velikim ponosom prati i podupire rad Hrvatske paneuropske unije. Tijekom dugogodišnje suradnje zajedno smo gradili mostove između Hrvatske i Europske unije, dijeleći vrijednosti – demokracije, vladavine prava i europske integracije. Spomenica nas podsjeća da su vrijednosti za koje se zalažemo vječne i da naša misija nije završena“, poručila je Anita Šakić te čestitala okupljenima na dosadašnjem radu i predstavljanju ovako bitne knjige.

Akademik Ježić predstavio je ključne osobe i povijesne trenutke za osnivanje Hrvatske paneuropske unije te je objasnio kako Spomenica sažima sve napore, događaje, širinu rada i važnost djelovanja Hrvatske paneuropske unije. Podsjetio je kako je Hrvatska paneuropska unija osnovana 27. svibnja 1991., dakle prije Deklaracije o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske 25. lipnja 1991. „Morali smo se brzo uključiti u međunarodne djelatnosti te smo putovali po europskim zemljama i govorili na mnogim skupovima kako bi Hrvatska bila međunarodno priznata.“, kazao je Ježić. Zaključio je da Spomenica govori o tek manjem broju događaja što potvrđuje opseg rada i značaj djelovanja Hrvatske paneuropske unije.

Predsjednik Vlade Andrej Plenković, ujedno i član Predsjedništva Hrvatske paneuropske unije, govorio je o kontinuiranim naporima Paneuropske unije

u ostvarivanju ideje o ujedinjenoj Europi temeljenoj na kršćanskim vrijednostima. „Naš identitet, identitet našeg naroda, naša povijest, tradicija, kultura, jezik, vjera predstavljaju ono što jest, ono što držimo, poštujemo i donosimo zajedničkoj Europi kao svoju popudbinu i svoj doprinos“, rekao je Plenković te istaknuo kako je upravo Hrvatska paneuropska unija dala velik doprinos u procesima međunarodnog priznanja Republike Hrvatske. Vođena načelom supsidijarnosti u svim okolnostima i svim prilikama Hrvatska paneuropska unije potvrdila je svoju vrijednost

te je pridonijela vraćanju Hrvatske kulturnom krugu kojemu je oduvijek pripadala, zaključio je Predsjednik Vlade te obećao i daljnju osobnu potporu kao i potporu Vlade radu Hrvatske paneuropske unije.

Predstavljanje knjige vodila je Petra Jozipović, članica Hrvatske paneuropske unije.

Na predstavljanju Spomenice nazočili su između ostalih Vladimir Šeks, predsjednik 5. saziva Hrvatskog sabora; Damir Boras, bivši rektor Sveučilišta u Zagrebu; Zvonimir Frka Petešić, predstojnik Ureda predsjednika Vlade i drugi.

ODRŽANA SKUPŠTINA HRVATSKE PANEUROPSE UNIJE

U četvrtak, 7. studenoga 2024., u Zagrebu je održana Skupština Hrvatske paneuropske unije, koja je ujedno bila i izborna. Skupštinom je predsjedao počasni predsjednik, akademik Mislav Ježić

Nakon izglasavanja radnih tijela, dnevnoga reda i zapisnika s prošlogodišnje Skupštine, zastupnici su prihvatili manje izmjene i dopune Statuta. Izmjene se odnose na djelatnosti Hrvatske paneuropske unije, kao i na mogućnost sudjelovanja na Skupštini i sjednicama Predsjedništva putem interneta.

Predsjednik prof. dr. sc. Pavo Barišić predstavio je izvješće o radu, asministrativna tajnica Božena Jurčić financijsko izvješće, a predsjednica Jelena Obad izvješće Nadzornoga odbora. Sva izvješća zastupnici su prihvatili jednoglasno.

U nastavku Skupštine izabrano je novo vodstvo Hrvatske paneuropske unije za dvogodišnji mandat. Za predsjednika je ponovno izabran prof. dr. sc. Pavo Barišić, a u Predsjedništvo su izabrani: Mislav Ježić (počasni predsjednik), Vanja Gavran, Nevenka Nekić, Davor Ivo Stier, Karlo Ressler, Damir Boras, Ilija Bonić, Pavao Nujić (Mladež HPEU), Ljudevit Fran Ježić (Mladež HPEU), Mislav Barišić (Mladež HPEU), Laila Benko (Ogranak Čakovec), Ivica Martinović (Ogranak Dubrovnik), Loretana Farkaš (Ogranak Osijek), Ivan Perković (Ogranak Karlovac), Stanko Mališa (Istarski ogranak), Pavle Bucić (Ogranak Požega),

Vesna Dušak (Ogranak Varaždin), Irena Dobrović (Ogranak Zadar), Ivan Pavić (Ogranak Split), Hrvoja Mihanović Salopek, Jasna Pavelić-Jureško, Andrej Plenković, Željko Obad, Mladen Andrić, Jasmin Hutinović, Zlatko Kramarić, Petra Jozipović, Lucija Pranjic i Doris Šimundić.

U Nadzorni odbor izabrani su: Jelena Obad, Sebastian Tončić i Petar Slović.

Predsjednik Barišić predstavio je plan rada za 2025. godinu, naglasivši kako će Hrvatska paneuropska unija nastaviti organizirati tribine, okrugle stolove te godišnju konferenciju u listopadu u Osijeku. Posebno je istaknuo nastavak suradnje s prijateljskim organizacijama. Među najvažnijim događajima izdvojio je Skupštinu Međunarodne paneuropske unije, koja će se održati u Strasbourgu od 14. do 16. veljače 2025.

Skupština je jednoglasno podržala prijedlog Predsjedništva Međunarodne paneuropske unije da prof. dr. sc. Pavo Barišić bude kandidat za predsjednika Međunarodne paneuropske unije.

Nakon Skupštine održana je i konstituirajuća sjednica Predsjedništva. Na prijedlog predsjednika Barišića, Vanja Gavran ponovno je izabran za glavnoga tajnika, dok su za dopredsjednike izabrani Nevenka Nekić, Davor Ivo Stier, Karlo Ressler, Damir Boras i Ilija Bonić.

U ZAGREBU PREDSTAVLJEN ZBORNİK O FRANJI TOPIĆU

Dana 12. prosinca 2024. u Nadbiskupijском pastoralnom institutu u Zagrebu održano je predstavljanje knjige „Vjera ljubavlju djelotvorna“ – zbornika prigodom 70. obljetnice života prof. dr. Franje Topića.

Ovaj događaj organizirali su Hrvatska paneuropska unija, Paneuropska unija Bosne i Hercegovine te Zaklada Ljudsko bratstvo.

Na predstavljanju su govorili: mons. prof. dr. Želimir Puljić – nadbiskup u miru; prof. dr. Pavo Barišić, predsjednik Hrvatske paneuropske unije i prof. dr. Franjo Topić, a predstavljanje je vodila prof. dr. Katica Knežević.

Tijekom svog govora, mons. prof. dr. Želimir Puljić osvrnuo se na bogati doprinos Franje Topića, istaknuvši: „Franjo Topić svojim spisima, radom i stavom posvjedočio je kako je velika i osobita blagodat biti rođen u Bosni. Njegova smiona poslušnost Duhu učinila ga je laganim u onome što je teško i zaigranim u onome što je tragično. Njegova jednostavnost u komunikaciji, argumentiranost u dijalogu i mudrost u nastupima nikoga ne ostavljaju ravnodušnim. Franjo Topić je čovjek nadasve, iskreni domoljub i vjerni sluga svoje zajednice i Crkve“, rekao je nadbiskup.

Prof. dr. Pavo Barišić naglasio je filozofsku i humanističku dimenziju Topićeva rada, istaknuvši njegovo promišljanje o istinskim uzrocima pojava i razložnim promišljanjima koja su ostavila traga u suvremenom društvu. „Franjo Topić svojim razložnim promišljanjem o zbiljskome i lažnome često ulazi u dijalog s velikim misliteljima, pokazujući duboku sklonost filo-

zofiji koja istražuje dublji smisao stvarnosti. Njegov životni rad odražava harmoniju između teološke dubine, filozofske refleksije i praktične primjene u društvu.“, kazao je Barišić.

Sam prof. dr. Franjo Topić osvrnuo se na svoju životnu priču i istaknuo kako je prebolio leukemiju 1989. godine, unatoč tome što su liječnici govorili da nema nikakve šanse za preživljavanje. „Pomirio sam se sa smrću, napisao oproštajno pismo, no uz Božju pomoć i privatne te javne molitve, otet sam smrti. Bez direktne Božje pomoći ne bih ozdravio, i to je pravo čudo Božje. Bez te pomoći ne bih mogao ni približno toliko napraviti u životu. Nikada nisam bio pesimist, čak ni kada sam bio smrtno bolestan. Nisam ni sada, jer vjerujem da se nikada nije bolje živjelo, ni u Hrvatskoj ni u Bosni i Hercegovini. Nažalost danas prevladava pretjerani konzumizam i kuknjava, što nazivam ‘bolesti kuknjavitisa’ koja je zavládala i u Hrvatskoj i u BiH“, rekao je između ostaloga Topić.

Zbornik „Vjera ljubavlju djelotvorna“ donosi niz radova eminentnih autora koji osvjetljavaju bogat doprinos Franje Topića na području teologije, filozofije, kulture i izgradnje europske perspektive za Bosnu i Hercegovinu te regiju. Posebno su se istaknule analize njegovih filozofskih razmatranja i humanističkih napora u različitim sferama javnog djelovanja.

Promocija je privukla mnogobrojne uzvanike potvrđujući značaj doprinosa Franje Topića u izgradnji mostova između različitih kultura i vjera.

PREDSTAVLJENA KNJIGA „BEČKO-HRVATSKA FILOLOŠKA ISHODIŠTA“

U Hrvatskoj paneuropskoj uniji održano je 13. ožujka 2025. predstavljanje knjige Bečko-hrvatska filološka ishodišta autora prof. emer. dr. sc. Alojza Jembriha. Predstavljanje knjige organizirali su Hrvatska paneuropska unija i Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu.

Knjiga „Bečko-hrvatska filološka ishodišta“ istražuje bogatstvo intelektualnih i kulturnih veza između Beča i Hrvatske, s posebnim naglaskom na filološke i povijesne aspekte tih odnosa od 16. do 20. stoljeća. Autor u knjizi analizira značenje Beča kao središta intelektualne i kulturne razmjene, koje je kroz povijest imalo ključnu ulogu u oblikovanju hrvatske filologije, književnosti, politike, prava, filozofije, umjetnosti i kulture uopće.

Na predstavljanju knjige sudjelovali su: izv. prof. dr. sc. Tomislav Krističević, o. d. dekana Fakulteta hrvatskih studija; prof. dr. sc. Pavo Barišić, recenzent; prof. dr. sc. Darko Vitek, recenzent, i prof. emer. dr. sc. Alojz Jembrih, autor knjige.

Na početku je pozdravnu riječ održala predsjednica Odbora za obrazovanje, znanosti i kulturu Hrvatskoga sabora izv. prof. dr. sc. Vesna Bedeković. U svojstvu izaslanice predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića ona je pohvalila ovaj vrijedan izdavački pothvat autora i Fakulteta hrvatskih studija u kojemu su sažeti kao dragulji vrijedni istraživački prinosi bitni za razumijevanje hrvatske kulture u europskom kontekstu.

O. d. dekana izv. prof. dr. sc. Tomislav Krističević pozdravio je nazočne i istaknuo značenje istraživačkoga rada Fakulteta hrvatskih studija. S ponosom je govorio o knjizi za koju mu je dodatne informacije priredio prodekan doc. dr. sc. Vlatko Smiljanić, koji je izradio kazalo imena za ovo izdanje.

Prof. dr. sc. Pavo Barišić u svom uvodu ističe da je Beč kroz povijest bio središte okupljanja intelektualaca i znanstvenika, što je pomno prikazano u knjizi. Beč je također bio ključni grad u povijesti Paneuropske unije,

koja je tamo osnovana, a knjiga detaljno prikazuje povezanost tih političkih i kulturnih događanja s razvojem hrvatske filologije. Usporedio je istraživanja autora Jembriha s kaleidoskopom jer se u ovoj knjizi otvaraju pod produbljenim istraživačkim zrcalom drugačije boje i baca novo svjetlo na nepoznate ili manje poznate događaje, osobnosti i djela iz hrvatske i europske povijesti.

Prof. dr. sc. Darko Vitek govorio je o spoznajnoj perspektivi koju otvara čitanje ove knjige u kojoj se na inovativan način razmatra zbivanje između imperija sa središtem u Beču i Otomanskoga imperija, gdje je Hrvatska odigrala značajnu ulogu. Isripovijedao je anegdotu o autoru Jembrihu koji u Hrvatskom državnom arhivu i dalje neumorno prikuplja gradivo za svoje nove istraživačke pothvate i zaželio mu puno uspjeha u tome.

Autor prof. emer. dr. sc. Alojz Jembrih pobliže je kroz sadržaj knjige prikazao nove interpretativne perspektive koje se otvaraju njegovim istraživanjem. U knjizi

razmatra i važnost Beča kao središta hrvatske filologije u vrijeme Habsburške Monarhije, posebice kroz likove poput obitelji Zrinski (Adama i Nikole), koji su bili ključni kulturni i politički akteri toga razdoblja. Kroz detaljno istraživanje intimnih povijesnih dokumenata, autor nudi novi pristup razumijevanju povijesti, osobito u kontekstu kulturnih i crkvenih utjecaja.

Djelo „Bečko-hrvatska filološka ishodišta“ donosi i analize povijesnih trenutaka, poput pogreba Rittera Vitezovića i vjenčanja Leopolda I. s Isusovcima, koji su u to vrijeme stvarali pjesme za vjenčanja među kojima se spominje i Adam Zrinski. Ove teme čine knjigu važnim doprinosom razumijevanju kulturne povijesti Hrvatske, kao i jezičnih veza između Hrvatske i Beča.

Predstavljanje je suvereno vodila studentica Fakulteta hrvatskih studija Doris Šimundić, članica Predsjedništva Hrvatske paneuropske unije. Nakon predstavljanja uslijedio je domjenak uz prodaju knjiga s prigodnim popustom.

MINISTAR GORDAN GRLIĆ RADMAN PRIMIO IZASLANSTVO MEĐUNARODNE I HRVATSKE PANEUROPSKE UNIJE

Ministar vanjskih i europskih poslova dr. sc. Gordan Grlić Radman primio je 14. ožujka 2025. izaslanstvo Međunarodne i Hrvatske paneuropske unije.

U izaslanstvu su bili prof. dr. sc. Pavo Barišić, predsjednik Međunarodne i Hrvatske paneuropske unije; akademik Mislav Ježić, član predsjedništva Međunarodne paneuropske unije i počasni predsjednik Hrvatske paneuropske unije; zastupnik u Europskom parlamentu Davor Ivo Stier, potpredsjednik Hrvatske paneuropske unije i zastupnik u Europskom parlamentu dr. sc. Karlo Ressler, potpredsjednik Hrvatske

paneuropske unije. Sastanku su uz ministra bili nazočni posebna savjetnica prof. dr. sc. Vanda Babić i ravnatelj Diplomatske akademije Karlo Kolesar.

Na sastanku je izaslanstvo izvijestilo o održanoj Općoj skupštini Međunarodne paneuropske unije na kojoj su izabrani novi predsjednik i Predsjedništvo. Razgovaralo se o aktualnom političkom stanju i daljnji koraci u integraciji Europe. Bilo je riječi o oblicima suradnje i potpore Ministarstva vanjskih i europskih poslova djelovanju Paneuropske unije.

Posjet ravnatelja Zaklade Konrada Adenauera

Ured Hrvatske paneuropske unije posjetio je 14. travnja 2025. dr. sc. Norbert Eschborn, ravnatelj ureda Zaklade Konrada Adenauera za Hrvatsku i Sloveniju, u pratnji koordinatore za projekte Anite Šakić.

Izaslanstvo su primili predsjednik dr. sc. Pavo Barišić i počasni predsjednik akademik Mislav Ježić.

Predsjednik Barišić upoznao je goste s poviješću i djelatnošću Hrvatske paneuropske unije. Predstavio je publikacije, Glas Paneurope i spomenicu Hrvatske paneuropske unije, objavljenu 2024. u suradnji s uredom Zaklade Konrada Adenauera u povodu 33. obljetnice djelovanja. Ravnatelj Eschborn osobito se zanimao za suradnju s bivšim predsjednikom Međunarodne paneuropske unije dr. Ottom von Habsburgom i njegov veličanstven prinos ujedinjenju Europe i međunarodnom priznanju Republike Hrvatske.

U razgovoru je bilo riječi o ustroju nove vlade u Saveznoj Republici Njemačkoj i politici proširenja Europske Unije u području Jugoistočne Europe. Ravnatelj Eschborn govorio je o slici Europe promatrane iz drugih dijelova svijeta u kojima je obavljao svoju

dugogodišnju djelatnost, osobito iz azijskih zemalja. Izrazio je svoje divljenje djelovanju Paneuropske unije i potrebu još snažnije aktivnosti za ujedinjenje Europe u cilju očuvanja stabilnosti i mira u svijetu. Potvrdio je pripravnost Zaklade Konrada Adenauera za nastavak potpore projektima suradnje s Hrvatskom paneuropskom unijom. Posebice je spomenuta međunarodna konferencija Hrvatske paneuropske unije koja se u listopadu ove godine održava u Osijeku.

Akademik Mislav Ježić dobio Nagradu za životno djelo „Iso Velikanović“

Počasní predsjednik Hrvatske paneuropske unije, hrvatski indolog i filozof akademik Mislav Ježić dobio je najveće priznanje za književnopravodilački rad u Republici Hrvatskoj, Nagradu za životno djelo „Iso Velikanović“.

Nagradu mu je u ponedjeljak 31. ožujka 2025. na svečanosti u Hrvatskom državnom arhivu uručila ministrica kulture Nina Obuljen Koržinek. Kako se navodi u obrazloženju, akademik Ježić je na hrvatski jezik preveo neka od ključnih vjerskih i filozofskih djela čovječanstva, sa starogrčkog, staroperzijskoga i srednjoindijskoga, odnosno prakrta i sanskrta. Posebnu važnost imaju njegovi prijevodi nekih od središnjih djela indijske civilizacije, čime ih je učinio dostupnima i na hrvatskom jeziku. Bavi se indoeuropskim izvorima vedske predaje, istraživanjem početaka indijske filozofije uspoređujući ju s arhajskom grčkom, istražuje staru indijsku epiku, brahmanizam i hinduizam.

Obrazloženje Odbora za dodjelu Nagrade „Iso Velikanović“ za životno djelo Mislavu Ježiću

Hrvatskoj akademskoj i široj zajednici poznat je izuzetan znanstveni doprinos akademika Mislava Ježića, hrvatskoga indologa i filozofa, koji se u svojem indološkom znanstvenom radu usredotočio na vedsko nasljeđe, sanskrtske epove, indijske religije i filozofiju, kao i na poredbeno jezikoslovlje i poredbenu filologiju. Međutim, mišljenja smo da je impresivna – kako po opsegu tako i po značaju – pravoditeljska djelatnost Mislava Ježića bila nedovoljno istaknuta, zbog čega je hrvatskoj javnosti slabije poznata. O njezinoj važnosti ponajbolje svjedoče njegovi bivši studenti, danas nastavnici na Filozofskom fakultetu, izv. prof. Ivan Andri-

janić i asistentica Lidija Milković, koji su nam pomogli sakupiti vrijednu građu, odnosno rekapitulirati pregled pravoditeljske baštine profesora Ježića. Upravo oni napominju da je akademik Ježić preveo brojne tekstove s indoarijskih jezika, ali i sa staroperzijskoga i starogrčkog jezika. Osim Rgvedskih tekstova i Amarušatake, tu su u obliku članaka i prijevodi Iša-upanišadi, odlomci iz drugih vedskih tekstova i Bhagavadgīte, cijela Mahāparinibbānasutta i Aśokini natpisi, kao i staroperzijski Dairejevi i Xerxovi natpisi te Parmenidov spjev O prirodi. U rukopisu su i čekaju objavljivanje i prijevodi Yoga-sūtrā i Sāṃkhya-kārikā, te upanišadi. Prevodio je također na njemački i engleski jezik.

Mislav Ježić uistinu je plodan pravoditelj sa sanskrta na hrvatski jezik. Njegova prva knjiga uključivala je izbor iz Rgvedskih himana prevedenih na hrvatski jezik. U prijevodu Ježić pomno i krajnje promišljeno bira riječi, izraze i fraze kako bi izrazom i metrom bio što bliži izvorniku. Na taj način čitateljima može prenijeti izvornik, ali to često njegove hrvatske prijevode čini zahtjevnima. Njegov prijevod Amarušatake (Amarukina stotina, ArTrezor naklada, 2011), unatoč pjesničkoj složenosti, izrazito je cijenjen kod struke i publike, a za njega je dobio dvije najvažnije nagrade za pravoditelje u Hrvatskoj: nagradu Matice hrvatske „Mihovil Kombol“ za izniman doprinos u pravodjenju svjetske kulturne i znanstvene literature na hrvatski jezik 2011.; i nagradu Društva hrvatskih književnih pravoditelja „Josip Tabak“ za najbolji prijevod poezije 2011. godine. Na hrvatski je preveo i Rgvedske Upanišadi (Aitareya- Kauṣītaki- i Baṣkalantra-Upaniṣad), a na njemački drugu maṇḍalu Rksaṃhite u izdanju koje su pripremili Michael Wit-

zel i Toshifumi Goto u suradnji s Ejirom Doyamom.

Svaki je prevoditelj prosvjetitelj, most koji vodi ka interkulturnom dijalogu i koji obrazujući i usavršavajući sebe, obrazuje i oplemenjuje druge. Takvo što osobito dobro opisuje prevoditelja koji je ujedno i profesor. Mislav Ježić je na studiju indologije Filozofskoga fakulteta u Zagrebu dugi niz godina predavao kolegije na preddiplomskom i diplomskom studiju koji su povezani s različitim aspektima indoarijske i indoiranske filologije. Predavao je uvodni tečaj sanskrta i brojne sanskrtske seminare na kojima je sa studentima čitao širok raspon sanskrtskih tekstova, ali je predavao i srednjoindoarijski te je sa studentima čitao budističke tekstove i Aśokine natpise, kao i praktsku kāvyyu poput Sattasaī. Uz to je držao staroiranske (avestičke i staroperzijske), a ponekad i hindske seminare. Posebno su važni njegovi vedski seminari na kojima sa studentima razotkriva najdublja značenja vedskoga pjesničkoga izraza i njegove drevne indoeuropske poveznice.

Svi njegovi studenti, pa tako i profesor Andrijanić te asistentica Milković, istaknuli su da je profesor Ježić posvećivao iznimnu pažnju prevodenju i tumačenju tekstova na svojim seminarima. "Svi njegovi učenici pamte i dive se njegovoj zapanjujućoj erudiciji, njegovu bogatomu poznavanju indijske književne tradicije. U nastavi i znanstvenom radu ističe se iznimno preciznim filološkim pristupom tekstu, uvijek nalazeći svakojake poveznice. Svaki detalj u prijevodu profesor Ježić na seminarima opširno i precizno argumentira. Takvim pristupom uvijek prelazi granice običnih sveučilišnih predavanja i otvara studentima put do najviših filoloških znanstvenih razina" – ističe izvanredni profesor Andrijanić. Upravo je umijeće minuciozne filološke obrade teksta, svojstvene profesor Ježiću,

uvelike oplemenilo njegov prevoditeljski rad. Naime, preciznost, posvećenost, strpljivost, odnosno umijeće rada s tekstem i na tekstu, pomogli su profesoru Ježiću da ukaže na mnoge nepoznate značajke, strukture, sadržaje i poruke u mnogim važnim tekstovima koje je proučavao. Takvo što je uvelike obogatilo njegov prevoditeljski rad, učinivši od njega ne samo prevoditelja istančana osjećaja za jezik i stil nego i vrhunskoga stručnjaka za tekstove koje je prevodio.

Prevoditeljska rabota zahtjeva preciznost, umijeće pregovaranja sa samim sobom i s tekstem – kao što je ustvrdio talijanski semiotičar Umberto Eco – ali i s implicitnim čitateljem, riječima Wolwanga Isera. Prevoditeljski opus akademika Ježića pokazuje ne samo da je bio svjestan svih navedenih (i katkad nezgodnih) uvjeta koje prevoditelj treba ispuniti nego da je uvijek bio mnogo više od prevoditelja. Njegova bivša studentica, danas doktorandica Poslijediplomskoga doktorskoga studija lingvistike, Lidija Milković, ističe kako je "profesor Ježić kritički prosuđivao prijevode s klasičnog sanskrta te starogrčkog jezika, pri čemu je u prijevodnoj kritici ponudio i vlastita prijevodna rješenja te poglede na adaptaciju izvornih tekstova u novoj kulturnoj sredini". Nerijetko je Mislav Ježić, dakle, svoje prijevode opremao opširnim kritičkim tumačenjima, obogaćujući iz svojim spoznajama i znanjima, čime je obrazovao svakoga onog čitatelja željnoga dopunskog znanja. Stoga smatramo da je ovogodišnja nagrada „Iso Velikanović“ za životno djelo otišla u dobre ruke – ruke koje će svojim budućim prijevodima nastaviti istraživati jezike i spajati kulture, čime će obogaćivati naše čitatelje i našu kulturu.

Preuzeto: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

Novo vodstvo Mladeži Hrvatske paneuropske unije

U Zagrebu je 9. svibnja 2025. održana redovna izborna Skupština Mladeži Hrvatske paneuropske unije, na kojoj je izabrano novo vodstvo organizacije.

Skupštinu je otvorio dosadašnji predsjednik Mladeži Hrvatske paneuropske unije Pavao Nujić, koji je tom prigodom podnio završno izvješće o svome mandatu. Nakon gotovo deset godina na čelu organizacije, zahvalio je članovima i suradnicima na višegodišnjoj podršci i uspješnoj suradnji.

Skupština je jednoglasno prihvatila podneseno izvješće te razriješila dosadašnja tijela Mladeži.

Za novog predsjednika Mladeži Hrvatske paneuropske unije izabran je Toni Ivkošić. Po izboru, Ivkošić je predložio sastav novog Predsjedništva, koji je također jednoglasno potvrđen. Za glavnu tajnicu izabrana je Lucija Pranjić, dok su za potpredsjednice izabrane Marija Kekez, Marija Barić Đurđević i Doris Šimundić.

U Nadzorni odbor izabrani su Inja Romić, Ana Božić i Jackson McConnel, a za članove Suda časti potvrđeni su Pejo Bosnić, Nikola Petrović i Zvonimir Džoić.

INTERVJU PAVE BARIŠIĆA: HRVATSKA MLADEŽ ZNA ŠTO JE BILO I ZATO SAM OPTIMIST!

Predsjednik Međunarodne i Hrvatske paneuropske unije prof. dr. sc. Pavo Barišić dao je 27. ožujka 2025. veliki intervju novinaru Hrvatskog tjednika Vanji Vinkoviću. Izdajamo neke dijelove intervjuja.

Uvjereni Europejac, hrvatski sveučilišni profesor i bivši ministar obrazovanja, dr. sc. Pavo Barišić, izabran je za novog predsjednika Međunarodne paneuropske unije, najstarijeg pokreta za ujedinjenu i snažnu Europu od njezinog osnivanja 1922. godine. Barišić je i poklonik djela oca Domovine Ante Starčevića pa je upravo u Starčevićевой filozofiji prava prepoznao najuzvišenije ideje i dalekosežna promišljanja hrvatske i europske politike na modernim demokratskim i liberalnim načelima, što je uvelike umio i u svoje dugogodišnje političko i društveno djelovanje, naravno u okolnostima svoga vremena. O tomu svjedoči i Barišićeva publicistička uspješnica „Ante Starčević – Ideali slobode i prava“ objavljena 2022. u nakladi Školske knjige. Za Hrvatski tjednik s Barišićem razgovaram o geopolitičkim aktualnostima i položaju EU i RH unutar međunarodnih konstelacija kojima se stvara najnoviji svjetski poredak.

Nedavno Vas je na Općoj skupštini Međunarodne paneuropske unije u Strasbourgu, dvjestotinjak zastupnika iz cijele Europe izabralo za svojega novoga predsjednika. Vi ste prvi Hrvat i

četvrti predsjednik Paneurope od njezinog osnivanja 1922. godine, pa što za Vas, ali i općenito hrvatsku politiku znači ovo golemo povjerenje koje ste dobili za vođenje najstarijeg pokreta za ujedinjenu i snažnu Europu?

Nakon niza istaknutih predsjednika, koji su svojim vizijama pridonijeli mirotvornom i demokratskom ujedinjenju Europe, utemeljitelja Richarda Coudenhove-Kalergija, dvojice zastupnikā u Europskom parlamentu, Otta von Habsburga i Alaina Terrenoirea, doći na čelo Paneuropske unije doista je veliko priznanje, kako za mene osobno tako i za hrvatsku politiku. Ali je ujedno i ogromna odgovornost prema brojnim članovima i organizacijama kao i prema očekivanjima koja se postavljaju pred paneuropski pokret. Idejno naslijeđe obvezuje na skupno djelovanje i služenje uzvišenim idealima. U nastupnom govoru izrazio sam radost i pripravnost za zajednički rad na ostvarenju vizije za ujedinjenje Europe i mirotvorno uređenje svijeta. Trudit ću se u suradnji sa svima opravdati očekivanja dostojanstvene paneuropske obitelji razgranate diljem Europe kroz četrdeset organizacija članica u trideset zemalja. Zauzimati ćemo se za jačanje postojećih paneuropskih organizacija. Širit ćemo Paneuropu u sredine gdje postoji potreba i volja za djelovanjem. Isto tako, potrebno je danas u vrijeme preustroja svjetskoga poretka ponovno oživljavati paneuropski duh tamo gdje je posustao ili zamro. Zajedno ćemo saditi paneuropsko sjeme gdje

se još nije zametnulo. Osobito ćemo se zauzimati za pomlađivanju pokreta u skladu s vizijom utemeljitelja koji se obraćao mladeži Europe. Svaka generacija treba paneuropsku viziju iznova jačati i preporučati. Ona je dragocjen smjerokaz u bolju budućnost Europe i svijeta.

Zanimljivo je da je i novoizabrani glavni tajnik Međunarodne paneuropske unije bivši novinar i hrvatski diplomat Vanja Gavran, pa možemo li reći kako je paneuropski pokret sada čvrsto pod našim hrvatskim vodstvom?

U Predsjedništvo Međunarodne paneuropske unije izabrani smo tri člana iz Hrvatske. Po tri člana imaju samo još dvije najrazgranatije paneuropske organizacije u dvije najveće europske zemlje, u Francuskoj i Njemačkoj. Nemaju sve zemlje svoje predstavnike u Paneuropskoj uniji. U Predsjedništvo se biraju članovi prema svojemu ugledu i uspješnoj paneuropskoj djelatnosti. Po jednoga predstavnika imaju sljedeće zemlje: Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Rumunjska, Slovačka, Švedska i Ukrajina. Ponosan sam na jednoznačnu potporu koju je dobio prijedlog Vanje Gavrana za glavnoga tajnika. Osobito je pohvalno o njemu govorio dosadašnji predsjednik Alain Terrenoire. To je potvrda za njegov izvrstan i predan rad u prethodnom petogodišnjem razdoblju na dužnosti zamjenika glavnoga tajnika, ali i za njegovu višegodišnju uspješnu paneuropsku djelatnost na raznim poslovima, kako u Međunarodnoj, tako i u Hrvatskoj, a ranije i u Paneuropskoj uniji Bosne i Hercegovine.

Sve je to priznanje i za dosadašnji uspješni rad Hrvatske paneuropske unije od njezina osnivanja 1991. godine, a na čijem ste se čelu izmjenjivali s vrsnim hrvatskim intelektualcem i akademikom Mislavom Ježićem?

Od osnivanja 27. svibnja 1991. Hrvatska paneuropska unija stekla je znatan ugled zauzimanjem za slobodu, državnu nezavisnost i međunarodno priznanje Republike Hrvatske, ali isto tako i za njezinu integraciju u europsku obitelj demokratskih i slobodnih zemalja. Prvi predsjednik akademik Mislav Ježić istaknuo se svojim radom, erudicijom, višejezičnošću i paneuropskim vizijama kao jedan od vodećih promicatelja europske kulture i zagovornik ujedinjene Europe. Tadašnji predsjednik Međunarodne paneuropske unije, Otto von Habsburg, predložio ga je već na prvoj Općoj skupštini nakon primanja Hrvatske paneuropske unije, koja je održana u Europskom parlamentu u Strasbourgu krajem 1994., za svojega prvoga suradnika, za izvršnoga potpredsjednika Međunarodne paneuropske unije. Izabran je sada po sedmi put u Predsjedništvo. No, s obzirom na moj izbor za predsjednika zahvalio se nakon trideset godina na dužnosti potpredsjednika pa je na to mjesto izabran

član iz Francuske. U svojemu nastupnom govoru kao predsjednik zahvalio sam akademiku Ježiću na poseban način što je i mene inicirao u paneuropsku obitelj te za njegov znatan prinos širenju i jačanju paneuropske misije kako u Hrvatskoj tako i diljem Europe. Kao što ste dobro primijetili, izbor predsjednika priznanje je ujedno za cjelokupnu djelatnost Hrvatske paneuropske unije koja je u svojim redovima od osnivanja okupljala vrsne i ugledne intelektualce poput prvoga predsjednika Hrvatskoga sabora Žarka Domljana, dopredsjednica Nevenke Nekić i Milene Žic-Fuchs, da spomenem samo neka imena, sve do sadašnjega člana Predsjedništva Andreja Plenkovića te potpredsjednika Davora Ive Stiera i Karla Resslera.

U spomen profesoru Luki Tomaševiću – svećeniku, profesoru i znanstveniku

Povodom smrti prof. dr. sc. fra Luke Tomaševića prenosimo in memoriam predsjednika splitskog ogranka Hrvatske paneuropske unije prof. dr. sc. Ivana Pavića.

In memoriam je objavljen u Universitasu u travnju 2025.

Mnoge nas je iznenadila i rastužila vijest da je u 74. godini života umro prof. dr. sc. Luka Tomašević, svećenik Franjevačke provincije Presvetog otkupitelja, profesor emeritus Sveučilišta u Splitu, ugledni znanstvenik i svojedobni predsjednik Svjetske bioetičke organizacije. Fra Luka je bio čovjeka vjere, znanja, predanosti i nesebične ljubavi prema Bogu i bližnjima. Njegov život bio je tiho svjetlo koje je, iako nenametljivo, obasjavalo mnoge putove. Svojim riječima, djelima, znanjem i prisutnošću, fra Luka dotaknuo je nebrojena srca i ostavio neizbrisiv trag u Crkvi, akademskoj zajednici i društvu u cjelini.

Fra Luka je rođen u malom dalmatinskom mjestu, gdje je proveo svoje djetinjstvo i završio osnovnu školu. Već u mladim godinama pokazivao je izraženu duhovnu osjetljivost i želju za znanjem. Ta ga je čežnja odvela u franjevačku gimnaziju, gdje je započeo svoj redovnički put u duhu sv. Franje Asiškog, skromno i predano, u molitvi i učenju. Njegova redovnička formacija bila je čvrsto ukorijenjena u duhovnosti, ali i otvorena prema izazovima i pitanjima suvremenoga svijeta.

Nakon završene gimnazije upisuje filozofsko-teološki studij teologije na Franjevačkoj teologiji u Makarskoj. U Makarskoj ostaje dvije godine, da bi potom studij nastavio u svetom gradu Jeruzalemu na učilištu Stu-

dium Theologicum Jerosolymitanum, gdje diplomira 1977. godine. Po završetku studija, fra Luka je zaređen za svećenika i započeo svoje pastoralno djelovanje, ali njegovo poslanje ubrzo ga je odvelo i na put znanosti. U Rimu, na Accademia Alfonsiana, 1981. godine stekao je magisterij iz moralne teologije, da bi potom 1987. godine na istoj ustanovi bio promoviran u doktora znanosti.

Završetkom poslijediplomskog studija u Rimu i povratka u domovinu, fra Luka svoje profesorsko djelovanje započinje 1982. godine na Franjevačkoj teologiji u Makarskoj, gdje ostaje punih sedamnaest godina. Uz profesorske obnašao je i brojne druge dužnosti, uključujući i funkciju rektora Franjevačke visoke bogoslovije (1997.-1999.). Potom 1999. godine nastavlja na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu, sastavnici Sveučilišta u Split koja je nastala spajanjem Splitske teologije i Franjevačke teologije u Makarskoj, gdje ostaje sve do odlaska u mirovinu. Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u jednom mandatu obnašao je i funkciju dekana (2007–2009.).

Na ustanovama na kojima je djelovao kao nastavnik, predavao je teologiju, etiku i filozofiju. Njegova predavanja bila su nadahnjujuća, duboka, a opet bliska studentima. Nije bio profesor koji se zatvara u titule – bio je prijatelj, duhovni otac i sugovornik. Mnogi su u njemu pronašli ne samo mentora, već i čovjeka koji sluša, razumije i podupire.

Njegov znanstveni opus obuhvaća brojne knjige, eseje i članke objavljene u domaćim i međunarodnim znanstvenim časopisima. Pisao je jasno, ali s dubinom. Njegove riječi bile su most između vjere i razuma, između Crkve i svijeta, između znanosti i čovjekove unutarnje stvarnosti. Fra Luka nije samo proučavao život – on ga

je svjedočio. U širokom spektru njegovih znanstvenih interesa, posebice posljednja dva desetljeća, bio je posvećen izučavanju etike i bioetike, vjerojatno duboko svjestan njihove važnosti u vremenu ubrzanog znanstvenog napretka, posebno na području medicine, genetike, tehnologije i prava.

O tomu je puno govorio i rado pisao, a posebno je bio rado viđen gost na radiju i televiziji. Od računala se nije odvajao čak ni kada su njegove zdravstvene tegobe bile sve prisutnije i naglašenije. Tako je posljednjih nekoliko mjeseci bio posvećen dovršavanju koautorskog teksta za knjigu iz bioetike. Ovih je dana trebala biti promovirana, a osobno sam bio počašćen njegovim pozivom da budem jedan od njenih promotora. Nedostajao je samo datum promocije, a sada ćemo to uskoro učiniti bez njega, ali s velikim sjećanjem na njegovu ulogu u nastanku ove knjige i njegovim zaslugama za razvoj bioetičke znanosti u Hrvatskoj i svijetu.

Zahvaljujući svojim radovima te velikom angažmanu u organizaciji znanstvenih skupova iz etike i bioetike, u jednom mandatu mu je povjerena i funkcija predsjednika Svjetske bioetičke organizacije. Na toj je dužnosti s velikom odgovornošću zastupao kršćanska i humanistička načela, potičući dijalog među znanstvenicima, teolozima i stručnjacima raznih profila. Temeljem takvog ugleda koji je fra Luka uživao u svjetskim bioetičkim krugovima prošle godine je u Makarsku doveo međunarodnu konferenciju pod naslovom „Integralna bioetika, zdravstveni turizam i zaštita okoliša“. Na konferenciji su sudjelovali vodeći svjetski bioetičari, a radovi izloženi na ovoj konferenciji upravo ovih dana bit će prezentirani javnosti u knjizi koju uređuje Palgrave Macmillan pod naslovom „Bioethics and Social Ethics in The Modern World“. Uvodni tekstu ovoj knjizi, pod naslovom „Catholic ecology and the contribution of the franciscan tradition to integral ecology“, u koautorstvu a s jednim od urednika, napisao je upravo profesor Luka Tomašević.

Vjerojatno bi fra Luka, da bolest nije bila tako nemilosrdna, još dugo pridonosio zajednici kao znanstvenik i svećenik, ali ponajviše kao čovjek kojega su ljudi voljeli. Jer, u svojoj veličini, iako je razgovarao s akademikima, kardinalima, liječnicima i profesorima, fra Luka nikada nije zaboravio male i obične ljude, posebice one s kojima se često družio na obroncima Kamešnice ili podno Biokova. Rado je s takvima provodio vrijeme, slušao je njihovu svakodnevicu, dijelio njihovu radost i brige, sjedio s njima za stolom i slavio život. Zato i ne čudi što se za njega često govorilo: „S velikima je razgovarao, ali s malenima je živio.“

Ostaje nam zahvalnost za svaki njegov osmijeh, za svaku izgovorenu riječ, za svaku misao, knjigu i susret. Fra Luka nas je učio kako biti čovjek, kako voljeti Boga i bližnjega, kako biti širok u pogledima, kako biti uključiv, ali i kako tražiti istinu. Bez pretjerivanja se može kazati da je u vremenu kada se često gubi smisao i orijentacija bio svjetionik – ne zato što je pokazivao put, nego zato što ga je sam hodao.

In Memoriam: Vesna Izaković

S velikom tugom Hrvatska paneuropska unija primila je vijest da nas je 2. veljače 2025., u 92. godini života, napustila naša dugogodišnja članica i članica Predsjedništva, prof. Vesna Izaković.

Profesorica Izaković, rođena 1. travnja 1933. u Zagrebu, bila je iznimna osoba – istaknuta intelektualka, posvećena pedagoginja i vjerna paneuropljanka. Nakon studija engleskog i njemačkog jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te magistarskog rada na University College London, svoj je profesionalni i životni put posvetila obrazovanju i promicanju europskih vrijednosti.

Na Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, gdje je dugi niz godina predavala engleski i njemački jezik te vodila Katedru za strane jezike, ostavila je neizbrisiv trag generacijama studenata i kolega. Njezin pedagoški rad bio je prožet visokom profesionalnošću, ljudskom toplinom i predanošću prenošenju znanja.

U okviru Hrvatske paneuropske unije, prof. Izaković bila je aktivna suradnica od samih početaka te svojim zalaganjem, dostojanstvom i intelektualnim doprinosom pridonijela razvoju i jačanju Paneuropske ideje u Hrvatskoj. Bila je uzor u promicanju europskog duha dijaloga, kulture i zajedništva. Zahvalni za njezinu dugogodišnju prisutnost i prijateljstvo, s dubokim poštovanjem i zahvalnošću opraštamo se od profesorice Vesne Izaković. Njezin rad, dobrota i predanost ostat će trajno upisani u sjećanje svih članova Hrvatske paneuropske unije

Neka joj je laka hrvatska zemlja!

HRVATSKA
PANEUROP
SKA
UNIJA

INTERNATIONAL
PAN-EUROPEAN
UNION

MEDUNARODNA KONFERENCIJA

EUROPA

SVJETSKA PREDVODNICA MIRA

OSIJEK – VINKOVCI
24. – 26. listopada 2025.